

STUDIA CAROLIENSIA

KÁROLI 25

A KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM
2018-AS ÉVKÖNYVE

Szerkesztette
Sepsi Enikő, Szathmári Éva

Károli Gáspár Református Egyetem,
L'Harmattan Kiadó
Budapest, 2019

Felelős kiadó: Balla Péter, a Károli Gáspár Református Egyetem rektora

Szerkesztőbizottság:

Balla Péter, Bozsonyi Károly, Csanády Márton, Fabiny Tibor, Homicskó Árpád Olivér,
Kendeffy Gábor, Kocsev Miklós, Miskolczi-Bodnár Péter, Sepsi Enikő, Szenczi Árpád

Olvasószerkesztő: Szathmári Éva

Károli Gáspár Református Egyetem

1091 Budapest, Kálvin tér 9.

Telefon: +36-1-455-9060

Fax: +36-1-455-9062

© Szerzők, szerkesztők, 2018

© Károli Gáspár Református egyetem, 2018

© L'Harmattan Kiadó, 2018

Kiadja a Károli Gáspár Református Egyetem és a L'Harmattan Kiadó.

A kiadó kötetei megrendelhetők, illetve kedvezménnyel megvásárolhatók:

L'Harmattan Könyvesbolt

1053 Budapest, Kossuth L. u. 14–16.

Tel.: +36-1-267-5979

harmattan@harmattan.hu

webshop.harmattan.hu

A borítót Kára László tervezte.

A tördelés Csernák Krisztina munkája.

Nyomdai kivitelezés: Prime Rate Kft.,

felelős vezető: Tomcsányi Péter.

BESZÁMOLÓ A BENDA KÁLMÁN SZAKKOLLÉGIUM FILOZÓFIA ÉS VALLÁSTUDOMÁNYI MŰHELYÉNEK MUNKÁJÁRÓL

A Benda Kálmán Bölcsész- és Társadalomtudományi Szakkollégiumban az alapítástól kezdődően működik a Filozófia és Vallástudományi Műhely, melynek vezetője a 2017/2018-as tanévben Dr. Borsi Attila János, a Művészettudományi és Szabadbölcseleti Intézet Szabadbölcselet Tanszékének adjunktusa, a szakkollégium jelenlegi igazgatóhelyettese volt. A műhely alapításakor kiemelt célként jelöltük meg a műhely tudományterületére vonatkozó protestáns értékek megismertetését és az azokra irányuló kutatói munka ösztönzését. Hasonlóan lényegesnek tekintettük, hogy ehhez kapcsolódóan segítsük a műhely tagjainak konstruktív, analitikus s egyben kritikai gondolkodását. A főbb szakmai-kutatói irányok az egyetem református hagyományaira, az interdiszciplinaritásra és a várható kutatási irányokra igyekeztek építeni. Különböző filozófia perspektívák, azoknak egy-egy sajátos vallási tradícióhoz való kötődése, a keresztyén, valamint más vallási hagyományok, képzetek, rítusok, tanítások és etikai aspektusok vizsgálata adta a műhelymunka tematikáját, segítve ezzel a filozófia és vallástudomány területére vonatkozó szakmai kompetenciák fejlesztését. A műhely 6 fővel kezdte meg működését.

A fent megjelölt célok megvalósítása érdekében első lépésként a szakmai munka kereteit alakítottuk ki. Ennek megfelelően a hallgatók hétről-hétre olvasták a kijelölt forrásokat, ezekre egyoldalas reflexiót készítettek, amelyek segítették az egyes, félévek során kijelölt témákban elhangzott előadások megértését, az azokra történő reflektálás folyamatát. A félévet egy, az elhangzott előadások témájának valamelyikét vizsgáló dolgozattal zárta minden hallgató. Az első két félév kurzusai a *Vallás, hit és mai kérdések* és a *Kultúra, áldozat, vallás* címet viselték. Az elmélyült műhelymunkában részt vevő oktatók – Dr. Vassányi Miklós, Dr. Sarnyai Csaba Máté, Dr. Daróczy Anikó, Dr. Lovász Irén, Prof. Dr. Lázár Imre, Dr. Borsi Attila János – a következő témákban tartottak előadásokat:

A vallásfogalom filozófiai analitikája	A capac hochá gyermekáldozat és értelmezése az inka kultúrában
Vallás: illúzió vagy valóság? – Egy lehetséges válasz: Karl Barth	Az emberáldozat és értelmezése a Mississippi-kultúrában: Cahokia Mounds
A vallástudomány kérdésfelvetése: vallás a posztmodern Európában?	Az izraelita áldozati rend Mózes 3. könyve alapján (3Móz 1–7 és 16)
Szekularizáció mint vallási probléma	Az áldozat keresztyén értelmezése és annak mai vonatkozásai
Platón filozófiai vallásfogalma	Vallás és szakrális nyelv, szakrális kommunikáció
Hit és misztérium	Vallás (protestantizmus) és közösség – vallás és individualizmus kapcsolatának problematikája
Misztika a keresztyén hagyományban	Vallás és szekularizáció: lehetőség vagy feloldódás?
Hit és mai keresztyénség	„Vallás és pragmatizmus” – William James
Kérdések és válaszok: Krisztus és kultúra. H. R. Niebuhr kérdésfelvetése (több előadás keretében került feldolgozásra)	

A félév végére a műhely tagjai saját, személyre szabott kutatómunkát is megkezdtek, amelynek célja OTDK-n, szakmai konferenciákon történő részvétel, illetve publikációs tevékenység.

A 2018/2019-es tanévtől kezdve Prof. Dr. Boros Gábor vette át a műhely vezetését. Sem az eredeti célkitűzésekben, sem a keretekben nem történt érdemleges változás, sőt az első félév tematikája még Dr. Borsi Attila János gondos munkáját dicséri. Az előadássorozat címe *Filozófia és keresztyén gondolkodás párbeszédben* volt, előadói pedig Vassányi Miklós, Leonas Alex, Pásztori-Kupán István, Borsi Attila János voltak (Vassányi Miklós egyik óráját beugrással Boros Gábor tartotta meg). A tematika a következő volt:

Philón és kora: mit mondanak a történeti források? (Alex Leonas)

Filozofikus előzmények: Philón jelentősebb Platón-idézetei (Alex Leonas)

Philón, a gondolkodó 2: gondolkodás értelmezése és értékelése Philón filozófiájában (Alex Leonas)

Philón és a haladás gondolata: milyen haladás, kinek/minek a haladása? (Alex Leonas)

Platón és Arisztotelész a keresztyén teológiában (Pásztori-Kupán István)

Antiochiai Libaniosz (314–393) és Alexandriai Hüpatia (350–415): két mellőzött filozófus hatása a IV. és V. századi keresztyén gondolkodásra (Pásztori-Kupán István)

Copernicus egyházi-vallási aggályai a heliocentrikus rendszerrel kapcsolatban: a korai egyházi recepció(k) kérdése (Vassányi Miklós)

Kepler apológiája Copernicus mellett, avagy hogyan olvassuk a Bibliát heliocentrikusan? (Vassányi Miklós)

Az ethosz gyakorlata őskeresztyén kontextusban (Borsi Attila János)

A keresztyén közösség mint az etikai reflexió színtere: a koinonia gondolta Paul Lehmannál (Borsi Attila János)

Isten akaratának cselekvése: a koinonia politikuma Paul Lehmannál (Borsi Attila János)

A második félév kurzusát már Boros Gábor szervezte, ennek címe *Szekularizáció filozófiai és vallástudományi nézőpontból* volt. A Szabadbölcseészet Tanszék csaknem valamennyi oktatója kivette belőle a részét, de Dr. Kendeffy Gábor a HTK-ról, illetve Dr. Bene László az ELTE BTK-ról is tartott előadást meghívottként. A műhelytagok száma sajnálatosan háromra csökkent, mivel Szűcs Bernadett egészségi okokból kérte tagságának szüneteltetését, ketten pedig másik műhelyben folytatták munkájukat. A kurzus tematikája a következő volt:

Általános bevezetés a szekularizáció kérdéskörébe mint a történelem- és a vallásfilozófia alapvető problematikájába. A kurzus koncepciója, felépítése: Hans Blumenberg alapvető hozzájárulása a szekularizáció-fogalom értelmezéséhez a *Legitimität der Neuzeit* első részében. (Boros Gábor)

A kozmosz rendje és a rossz kérdésének helytelensége Platónnál, átalakulásuk a gnoszticizmusban; a gnoszticizmus meghaladásának kísérlete Arisztotelész nyomán a skolasztikában (Bene László)

Démokritosz és Epikurosz Lucretius Blumenberg narratívájában (Bene László)

Az ógyház szekularizálódásának magasztalása. Romanosz Melódosz himnusza a nikaiai atyákhoz (Leonas Alex – Pásztori-Kupán István)

Átutazók és megállapodottak a *saeculum*ban. Szent Ágoston történelem- és társadalomfelfogása (Kendeffy Gábor)

Az asztronómia jelentősége Blumenberg gondolkodásában – Galilei *Sidereus nunciusa* nyomán (Vassányi Miklós)

Történelem(filozófia) és kereszténység – Heidegger-tanítványok szemével a Soá után I.: Karl Löwith (Horváth Orsolya)

Történelem(filozófia) és kereszténység – Heidegger-tanítványok szemével a Soá után II.: Rudolf Bultmann (Horváth Orsolya)

„Vallástalan keresztyénség”. Dietrich Bonhoeffer és Karl Barth, avagy a szakralitás valóságára történő rámutatás lehetősége (Borsi Attila János)

Szekularizáció, vallás a mai Nyugat- és Kelet-Európában (Sarnyai Csaba Máté)
A szekularizációra adható különböző keresztény választípusok (Zalatnay István Endre)

A 2019/2020 tanév első félévének tematikája a tervek szerint az *Égi szerelem – földi szerelem* kérdése köré szerveződik majd. Remélhetőleg az augusztus végi felvételi vizsga után a tagok létszámát tekintve is megerősödik majd a műhely – mert elmélyültség és szorgalom tekintetében a mostani tagság is kiváló erőt képvisel.

Budapest, 2019. május 13.

BESZÁMOLÓ A BENDA KÁLMÁN SZAKKOLLÉGIUM
IRODALOM- ÉS KULTÚRATUDOMÁNYI MŰHELYÉNEK
(IKM) AZ ELMÚLT KÉT ÉVES MUNKÁJÁRÓL

A KRE BTK IKM a szakkollégium többi műhelyével együtt 2017 szeptemberében kezdte el működését, melyet 2017. augusztus 28-án és 29-én Fabiny Tibor és Papp Ágnes Klára kollégákkal, 2018 augusztusában Papp Ágnes Klára tanárnővel lebonyolított felvételi elbeszélgetés előzött meg. A kurzusokat az első szemeszterben még a KRE BTK Reviczky utcai épületében tartottuk, mivel az új kollégiumi épület átadása elhúzódott. Itt 2017 második szemeszterében kezdődhetett el a műhelymunka optimális anyagi (infrastrukturális) és szellemi körülmények között.

Az IKM alapvető célkitűzése az volt és az, hogy a meglehetősen heterogén – különböző szakos és évfolyamos – szakkollégistáknak olyan kurzusokat kínáljunk, melyekben elősorban a klasszikus és modern (posztmodern) magyar és világirodalom, művelődéstörténet (különösen angol-amerikai, francia, holland, német, kevésbé japán, kínai) és művészettörténet meghatározó alakjainak munkásságát vizsgáljuk szövegközpontú műelemzések alapján. A kurzusok tematikája kapcsolódott karunk és egyetemünk – elsősorban az egyházi értékekre és a minőségi oktatásra vonatkozó – stratégiai célkitűzéseseihez. Ezért a műhely hallgatói véleményét figyelembe véve, karunk oktatóinak bevonásával olyan tematikákat választottunk, melyek megfeleltek ezen célkitűzéseknek (a *Biblia* egyes nemzeti nyelvekre történő fordításainak problematikája, bibliai témák megjelenése az egyes irodalmakban, ezek hatása az adott irodalmakra és kultúrákra, szakrális témák megjelenése a modernitás irodalmában, a művészi ihlet és/vagy epifánia viszonya stb.) – vagyis: a kurzusok megismertetnek a magyar és világ-irodalmi szövegek/szövegvilágok értelmezési lehetőségeivel, különböző korszakok irodalmi áramlataival, a kultúrák közötti kapcsolatokkal, mediális átjárhatósággal (pl. műfordítási kérdésekkel), és különös hangsúlyt helyeznek a szakralitás és a protestáns hagyományok, a nyelv, kultúra és identitás kérdéseinek vizsgálatára. A műhelymunkában az irodalmat tágabb kulturális keretek között (filozófia, vallás, képzőművészetek, film, zene) tárgyaljuk. A műhely a

hallgatókat hozzásegíti egyéni mentoráláshoz, tudományos munkák (pl. OTDK-dolgozatok) elkészítéséhez.

Egyes kurzusoknál (pl. bibliafordítások) a hallgatók rövid referátumokkal készültek az órákra, ezek vezették be a későbbi, eleinte inkább előadás jellegű foglalkozásokat. Az órákra a hallgatók előzetesen elektronikusan és/vagy kinyomtatva is megkapták azokat a szövegeket, melyekkel az órákon részletesebben foglalkoztunk. Az IKM tagjai a szemeszter utolsó előtti hetében előre egyeztetett tematika alapján írásos házi dolgozatot adtak be, melyet az utolsó órán értékeltünk a szemeszterben nyújtott egyéb teljesítmény (órai aktivitás) figyelembevételével. A dolgozatok értékelésekor az volt a tapasztalatom, hogy a hallgatók középiskolában szerzett tudása, elemző képessége, tárgy- és tényszerű ismerete, szóbeli és írásbeli kifejező képessége, kritikai készsége kívánnivalót hagy maga után. Ezért arra törekedtem, hogy fejlesszem szövegismereten alapuló ezen készségeiket, szoktassam őket alapos szövegismereten alapuló önálló vélemény kialakítására.

Általános tapasztalatom az, hogy a hallgatók nem mindig készülnek fel előre az adott témából (nem olvassák el az előre megadott olvasmányokat). Ha az órán – is – megkapják/látják kivetítve a szöveget, aktívabbak, ez elsősorban rövidebb lírai szövegek vagy rövidebb prózaszövegek esetében igaz. Világirodalmi szövegek vizsgálatánál nehézséget okoz, hogy a hallgatók többsége csak angolul tud – különböző szinten, mert van angol szakos műhelytagunk is –, ezért csak fordításokban foglalkozhatunk a szövegekkel, ami nem ad lehetőséget világirodalmi szövegek alapos értelmezéséhez. Az IKM hallgatói nem alkotnak homogén csoportot, különböző szakosok és különböző évfolyamok képviselői, ez megnehezíti az elmélyült szakmai munkát. Ez a helyzet 1-2 éven belül változhat, és akkor érdemes lesz szükség esetén 2-2 csoportot indítani.

A műhelytagok az elmúlt szemeszterben az OTDK-ra készülve bemutatták témájukat, leadták dolgozataikat, melyeket elolvastam, javaslatokkal egészítettem ki, de nem bíráltam, mivel ezeket az egyes szakok oktatóinak irányításával készítették. A műhelytagok ezen a területen szép eredményeket értek el.

Megjegyzendő, hogy a 2017-ben elsőévesként felvett IKM-tagok, akik azóta is a műhely tagjai, az elmúlt időszakban sokat fejlődtek – ez részben bizonyára egyetemi tanulmányaiknak is köszönhető.

Minden szemeszterben voltak műhelymegbeszéléseink, melyeket a szerdai órát követően tartottuk. A műhelytagok itt többek között véleményezhették a kurzusokat, javaslataikat figyelembe véve egyeztettük a következő szemeszter tematikáját.

1. MELLÉKLET: BESZÁMOLÓ A BENDA KÁLMÁN BÖLCSESZET-
ÉS TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKKOLLÉGIUM ORIENTÁCIÓS
HÉTVEGÉJÉN (SZÉKESFEHÉRVÁR, 2017. OKTÓBER 27.) RENDEZETT
WORD CAFÉ PROGRAM 1. BESZÉLGETÉSI KÖRÉBEN
ELHANGZOTT JAVASLATOKRÓL

A Word Café programján vezetésemmel a következő hallgatók vettek részt:

1. csoport: Farbany István, Skordai Anna, Nagy Gabriella, Forgács József, Lengyel Fanny, Náfrádi Dorottya, Mónac Áron, Kengyel Lilla, Bandi Gabriella, Horváth Ágnes, Szurovcsan Dóra Noémi, Csata András
2. csoport: Oláh Bence Attila, Flumbort Ábel, Krajczér Blanka, Kállai Enikő, Gyarmati Veronika, Dávid Eszter, Erdei Tamás Ferenc, Füzes Nóra, Forgács Gábor, Ralik Laura, Gráczer Asztrik István

1. kérdés: Szakkollégistaként mik a váramozásaim, hogyan, mivel szeretném, hogy a szakkollégium hozzájáruljon a szakmai fejlődésemmhez, értelmiségi-vé válásomhoz?

A beszélgetésben szinte minden hallgató kiemelte a következőket:

- a szakmai közösség többlettudást kell hogy adjon,
- a szaktudáson kívül bővíteni kell az általános műveltségi ismereteket – együtt kell működni más műhelyekkel,
- a szakon belül követni kell a diszciplína új, „modern” irányzatait is – fontos az interdiszciplináris ismeretek és az átlagon felüli szakmai tudás szerzése,
- az értelmiségi közösségben fontos egymás segítése, a felsőbb évesek segítség a fiatalabbak beilleszkedését,
- senior/ok aktív részvétele a kollégium életében,
- tutorálás: a hallgatókkal való egyéni foglalkozás, felkészítés OTDK-ra, házi és külső konferenciákra, a tudományos munka formai és tartalmi elvárásaira (elméleti, módszertani kérdések tisztázása stb.),
- házi konferenciák szervezése,
- publikációs lehetőségek biztosítása,
- a műhelyvezetőkön kívül a KRE oktatóinak bevonása szemináriumok, előadások tartására, a kollégisták tutorálására,
- alkalmanként külső előadók meghívása – nem csak a szűk szakmai körökből,
- közösségi események szervezése – önszerveződés (pl. házi zenekar alakítása),
- magas szintű, effektív nyelvoktatás – kisebb nyelvek (pl. svéd) tanulásának lehetősége,

szakmai és emberi kapcsolati háló kiépítése (idővel alumni-program),
szakkollégiumi (szak)könyvtár létesítése.

2. kérdés: Én személyesen mivel tudok hozzájárulni a szakmai működéshez?

A hallgatók válaszai:

- tisztességesen, maximális tudás szerint elvégzett feladatokkal,
- ha szorgalommal, nyitottsággal, segítőkészséggel és toleranciával járulok hozzá a közösség életéhez,
- közösségi programok szervezésében való részvétellel.

2017. november 3.

2. MELLÉKLET: KURZUSLEÍRÁSOK

2017/2018/1. félév

Kurzus címe: *A kultúrák fordíthatósága, kulturális transzferfolyamatok*

Műhelyvezető neve: Dr. habil. Horváth Géza (KRE BTK, Német és Holland Nyelvű Kultúrák Intézet, Német Nyelv és Irodalom Tanszék)

Műhely időpontja: a félév folyamán szerdánként 18.00–19.30

Helyszín: KRE BTK, 1085 Budapest, VIII. Revczky u. 4. R207-es terem

Oktatók: *Dr. Daróczy Anikó, Prof. Dr. Fabiny Tibor, Dr. Géher István, Prof. Dr. Györfy Miklós, Dr. habil. Horváth Géza, Prof. Dr. Szabó András, Tokaji Zsolt*

Hallgatók: **Sárkány Dóra, Forgács Gábor,** Kámán Petra, Bandi Gabriella, **Molnár Lilla, Szurovcsak Dóra, Horváth Ágnes, Sárközi Barbara,** Gráczer Asztorik, **Bán Boglárka,** Megyeri Gergő, Kurucz Bernadett (bejáró), Pasku Bence, Móricz Gréta¹

Egy-egy hallgató minden órára rövid (10-15 perces) referátummal készült, a szemeszter végén önálló fordítást készített előzetesen egyeztetett szöveg alapján.

Tematika

A szemináriumi foglalkozások keretében a hallgatók elsősorban a kultúrák átjárhatóságának – tágabb értelemben vett fordítási (transzfer) folyamatainak – lehetőségeivel, ezek írott és egyéb médiumok által történt közvetítésével (irodal-

¹ Az aktív és jó teljesítményt nyújtó hallgatók nevét félkövér betűvel jelölöm. (H. G.)

mi művek képi / film- színházi stb. adaptációival) ismerkednek meg. Hangsúlyt helyezünk a (mű)fordítás történeti és szakrális aspektusaira is: magyar, angol, német, holland bibliafordítások egykor és ma (KRE oktatók, egy-egy külső meghívott szemináriumvezető). A szemináriumon a hallgatók megismerkednek az irodalmi fordítás (műfordítás) alapvető elméleti és gyakorlati feltételeivel, kérdéseivel, a műfordítással kapcsolatos filológiai, textológiai (szövegkiadások: történeti-kritikai stb.), könyvkiadói (kontrollfordítói, lektorálási stb.) követelményekkel, a legfontosabb segédanyagokkal (általános és speciális szótárakkal, lexikonokkal, kézikönyvekkel).

A szemináriumok egy részét meghívott előadókkal tervezzük. Az előadók előre megadott tematika és olvasmányok alapján tartják az órát, melyben áttekintő bevezető mellett gyakorlati példákon szemléltetik az adott terület fordítási problémáit.

Követelmény

Az egyetemi gyakorlatnak megfelelően a műhely hallgatói a 12 alkalom közül legfeljebb három alkalommal hiányozhatnak. Minden műhelytag legalább egy referátumot és/vagy korreferátumot tart egy előre egyeztetett témából, és a szemeszter utolsó előtti órájára elkészíti egy általa választott, a műhelyvezetővel egyeztetett, lehetőleg magyar fordításban még meg nem jelent (angol, német, holland, francia, japán vagy kínai forrásnyelvi) szépirodalmi vagy irodalom- és kultúratudományi szöveg magyar nyelvű fordítását.

1. szeptember 13. Bevezető: A kurzus tematikájának, a kötelező és ajánlott olvasmányok listájának ismertetése, az egyes szemináriumi alkalmak vitaindító referátumainak és korreferátumainak elosztása, az elvárások és követelmények ismertetése, a műfordítás alapvető elveinek bemutatása (Horváth Géza)

2. szeptember 20. Bevezető: Irodalmi műnemek és szövegfajták fordítási nehézségei

Milyen szövegkiadásokat használjunk?

Segédeszközök (nyomtatott és elektronikus egy-, két- és többnyelvű általános és speciális szótárak, lexikonok stb.)

Formai és tartalmi követelmények

Kontrollfordítói és szerkesztői alapismeretek (Horváth Géza)

- 3. szeptember 27. Magyar bibliafordítások** (meghívott előadó: Szabó András)
Szabó András: *A rejtőzködő bibliafordító – Károlyi Gáspár* (Nagykároly, 1535 körül – Gönc, 1591. december vége), Budapest, Kálvin Kiadó, 2012, 162.
Szabó András: *Károlyi Gáspár vizsolyi Bibliája* (kísérőtanulmány a vizsolyi Biblia hasonmás kiadásához), Magyar Helikon, Budapest, 1981, 2. átdolgozott kiadás, Helikon Kiadó, Budapest, 1990.
- 4. október 4. Angol bibliafordítások** (meghívott előadó: Fabiny Tibor)
Fabiny Tibor: William Tyndale bibliafordításainak (1525, 1526, 1530, 1534) terminológiai kérdései, *Magyar Terminológia*, 2011, 4 (1), 36–59.
- 5. október 11. Német bibliafordítások** (Horváth Géza)
Martin Luther: Ein Sendbrief D. Martin Luthers vom Dolmetschen und Fürbitte der Heiligen 1530, in Karin Bornkamm – Gerhard Ebeling (ed.): *Martin Luthers ausgewählte Schriften*, Bd. 5., Frankfurt am Main, Insel, 1982, 141–161. Magyarul: *Nyílt levél a fordításról*, ford.: Gesztes Olimpia, Szita Szilvia, in Józsan I. – Jeney É. – Hajdú P. (szerk.): *Kettős megvilágítás – Fordításelméleti írások Jeromostól a 20. század végéig*, Budapest, Balassi, 2007.
- 6. október 18. A prózafordítás kérdései** (meghívott előadó: Györffy Miklós)
- 7. november 8. A versfordítás kérdései** (meghívott előadó: Géher István)
- 8. november 15. Holland misztikus szövegek fordítási problémái** (meghívott előadó: Daróczi Anikó)
- 9. november 22. A Távol-Kelet (Japán) kultúráinak fordíthatóságairól I.** (meghívott előadó: Vihar Judit)
Vihar Judit: A japán irodalom megjelenése Magyarországon 1989-ig, in Farkas Ildikó – Szerdahelyi István – Umemura Yuko – Wintermantel Péter (szerk.): *Tanulmányok a magyar-japán kapcsolatok történetéből*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 383–404. old.
Erdős György: Japán irodalom Magyarországon 1990-től, in Farkas Ildikó – Szerdahelyi István – Umemura Yuko – Wintermantel Péter (szerk.): *Tanulmányok a magyar-japán kapcsolatok történetéből*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 567–575. old.
Kume Emiko: *Magyar irodalom Japánban*, in Farkas Ildikó – Szerdahelyi István – Umemura Yuko – Wintermantel Péter (szerk.): *Tanulmányok a magyar-japán kapcsolatok történetéből*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 404–421. old.

10. november 29. A Távol-Kelet (Kína) kultúráinak fordíthatóságairól II. (meghívott előadó: Tokaji Zsolt)

Csibra Zsuzsanna: *Tenyérnyi selyem végtelen tér: Kínai költők magyar fordításokban*, Irodalmtörténeti Füzetek, 159, Budapest, Akadémiai – Argumentum, 2006.

Csongor Barnabás: Kínai műfordításainkról, *Filológiai Közöny*, Budapest, 1960/2, 197–207.

Kalmár Éva: Mű és fordítás. Műfordítás kínaiból, *Távol-keleti tanulmányok*, 5. évf. Budapest, Távol-Keleti Intézet, 2013/1–2, 75–90.

Miklós Pál: Idő – kínaiul, in *Uő.: Tus és ecset*, Budapest, Liget Műhely Alapítvány, 1996, 23–41.

11. december 6. Egy-egy prózaszöveg különböző fordításainak összevetése, házi dolgozatok leadása (Horváth Géza)

12. december 13. Egy-egy lírai szöveg különböző fordításainak összevetése – összefoglalás, értékelés (Horváth Géza)

Ajánlott irodalom

Német nyelvű:

Lorenz, Sabine, 1997: *Übersetzungstheorie, Übersetzungswissenschaft, Übersetzungsforschung*, in H. L. Arnold – H. Detering (Hg.): *Grundzüge der Literaturwissenschaft*, München, DTV (2. Aufl.), S. 555–569.

Albrecht, Jörn, 1998: *Literarische Übersetzung: Geschichte, Theorie, kulturelle Wirkung*, Darmstadt, Wissenschaftliche Buchgemeinschaft.

Störig, Hans Joachim (Hg.), 1969: *Das Problem des Übersetzens*, Darmstadt, Wissenschaftliche Buchgesellschaft.

Apel, Friedmar – Kopetzki, Annette, ²2003: *Literarische Übersetzung*, Stuttgart/Weimar, Metzler, Sammlung Metzler Bd. 206.

Snell-Hornby – Hönig, G. Hans et al. (Hg.), 1999: *Handbuch Translation*. 2. verb. Aufl, Tübingen, Stauffenberg (besonders Kapitel D3, D4).

Paepcke, Fritz, 1981: *Kategorien des geglückten Übersetzens*, Katholische Akademie Schwerte.

Horváth Géza: Probleme der Übersetzbarkeit von Nietzsche-Texten. Gedanken beim Übersetzen von Friedrich Nietzsches „Menschliches, Allzumenschliches I.” ins Ungarische, in: Gábor Csaba Dávid – Pál Uzonyi (Hg.), 2003: *Theorie und Praxis des Übersetzens*, Budapest, Aula.

Göttinger Beiträge zur internationalen Übersetzungsforschung (GB 1–17. 1987–1998):

GB1 Schultze, Brigitte (Hg.), 1987: *Die literarische Übersetzung*, Fallstudien zu ihrer Literaturgeschichte, Berlin.

GB2 Kittel, Harald (Hg.), 1988: *Die literarische Übersetzung*, Stand und Perspektiven ihrer Erforschung, Berlin.

GB5 Kittel, Harald (Hg.), 1992: *Geschichte, System, Literarische Übersetzung*, Berlin.

GB6 Lönker, Fred (Hg.), 1992: *Die literarische Übersetzung als Medium der Fremdenerfahrung*, Berlin.

GB16 Hammerschmid B. – Krapoth H. (Hg.), 1998: *Übersetzung als kultureller Prozeß: Rezeption, Projektion und Konstruktion des Fremden*, Berlin.

Harlaß, Katrin (Hg.), 2015: *Handbuch Literarisches Übersetzen*, Berlin: BDÜ Fachverlag.

Magyar nyelvű:

Bart István – Rákos Sándor (szerk.), 1981: *A műfordítás ma – Tanulmányok*, Budapest, Gondolat.

Józan I. – Szegedy-Maszák M. (szerk.), 2005: *A „boldog Babel” – Tanulmányok az irodalmi fordításról* – Budapest, Gondolat.

Józan I. – Jeney É. – Hajdú P. (szerk.), 2007: *Kettős megvilágítás – Fordításelméleti írások Jeromostól a 20. század végéig*, Budapest, Balassi.

Józan I. – Jeney É. (szerk.), 2008: *Nyelvi álarcok – Tizenhárman a fordításról*, Budapest, Balassi.

Józan Ildikó (szerk.), 2008: *A műfordítás elveiről – Magyar fordításelméleti szöveggyűjtemény*, Budapest, Balassi.

Kabdebó Lóránt et al. (szerk.), 1998: *A fordítás és intertextualitás alakzatai*, Budapest, Anonymus.

Szabó Ede, 1968: *A műfordítás*, Budapest, Gondolat.

Fordítás, mű, értelmezés, *Filológiai Közöny* 2009/1-2. LV. évf. (tematikus szám), Budapest, Balassi.

Rába György, 1969: *Szép hűtlenek. Babits, Kosztolányi, Tóth Árpád versfordításai*, Budapest, Akadémiai.

Kappanyos András, 2015: *Bajuszbögre, Lefordíthatlan. Műfordítás, adaptáció, kulturális transzfer*, Budapest, Balassi.

Gyurgyák, János, 2007: *Szerkesztők és szerzők kézikönyve*, Budapest, Osiris.

Fordítások, referátumok

NÉV	Fordítás	Referátum
Sárlány Dóra	Poe: The Tell-tale-heart / Árulkodó szív	Fabiny T: William Tyndale bibliafordításainak terminológiai kérdései
Forgács Gábor	Bukowski: Hollywood	Szabó András: A rejtőzködő bibliafordító – Károlyi
Kámán Petra	Roald Dahl: The Landlady	
Bandi Gabriella	Rainbow Rowell: Kindred spirits / Rokonlelkek	Kínai fordítások: Illyés, Faludy
Molnár Lilla	M. R. James: A school story / Egy iskolai történet	A japán irodalom megjelenése Magyarországon 1989-ig
Szurovcsák Dóra	J. R. Palacio: Wonder	Japán irodalom Magyarországon
Horváth Ágnes	S. King: The Mist, 5. fejezet	Magyar irodalom Japánban
Sárközi Barbara	Secret under the Lake	Kínai fordítások: Weöres
Gráczer Asztrik	Baudelaire: Reinment de saint Pierre/Szent Péter tagadása	Szabó András: Károlyi G. vizsolyi bibliafordítása
Bán Boglárka		Kosztolányi: Kínai versek, Csibra Zsuzsa alapján
Kurucz Bernadett	Bobrowski: Hátrahagyott költeményekről	Német bibliafordítás: Sendbrief
Pasku Bence	J. London: Fehér agyar	Károlyi bibliafordítása
Móricz Gréta	A Study in Pink / A rózsaszín tanulmány	Kínai fordítások: Miklós Pál: Tus és ecset alapján

2017/2018/2. félév

Kurzus címe: *Modernitás, modernség, szakralitás az európai irodalmakban és kultúrákban*

Műhelyvezető neve: Dr. habil. Horváth Géza (KRE BTK, Német és Holland Nyelvű Kultúrák Intézet, Német Nyelv és Irodalom Tanszék)

Műhely időpontja: a félév folyamán szerdánként 18.00–19.30

Helyszín: Benda Kálmán Bölcsész- és Társadalomtudományi Szakkollégium, 1085 Budapest, Horánszky utca 26. 107-es terem

Oktatók: *Dr. Czeglédy Anita, Dr. Daróczy Anikó, Prof. Dr. Fabiny Tibor, Dr. habil. Horváth Géza, Prof. Dr. Keserű Katalin, Dr. Papp Ágnes Klára, Dr. Szummer Csaba*

Hallgatók: Sárközi Barbara, Bán Boglárka, Kámán Petra, Pasku Bence, Bandi Gabriella, Horváth Ágnes, **Sárkány Dóra, Szurovcsák Dóra, Molnár Lilla, Móricz Gréta, Forgács Gábor**

Tematika

Benda Kálmán Szakkollégium 2017/2018 tavasz		
Kurzus címe:	Modernitás, modernség, szakralitás az európai irodalmakban és kultúrákban	
Kurzus kódja:	BEN 92012	
Teljesítés módja:	záródolgozat	
Időpont:	szerda 18.00–19.30	
Helye:	Benda Kálmán Szakkollégium, Irodalom- és Kultúratudományi Műhely, 107.	
Heti óraszám:	2	
Műhelyvezető neve:	Horváth Géza	
Beosztása:	intézetvezető egyetemi docens	
Oktatásban résztvevők:	Czeglédy Anita, Daróczi Anikó, Fabiny Tibor, Horváth Géza, Keserű Katalin, Papp Ágnes Klára, Szummer Csaba	
<i>Tematika:</i> A szemináriumok egy részét meghívott előadókkal tervezzük. Az előadók előre megadott tematika és olvasmányok alapján tartják az órát, melyben áttekintő bevezető mellett gyakorlati példákon szemléltetik az adott terület. A kurzus szövegközpontú, szövegelemző-értelmező jellegű. A hallgatók megismerkednek az irodalmi szövegek bizonyos interpretációs elméleteivel és gyakorlataival. A kurzus témája az európai modernizmus bemutatása különböző nyelvű irodalmi műveinek elemzése alapján. Fontos az irodalmi szövegek eszméletörténeti hátterének felvázolása. A kurzust két művészettörténeti szeminárium zárja. <i>Követelmény:</i> az egyetemi gyakorlatnak megfelelően a műhely hallgatói a 12 alkalom közül legfeljebb három alkalommal hiányozhatnak. Minden műhelytag legalább egy referátumot és/vagy korreferátumot tart egy előre egyeztetett témából. A szemináriumon konkrét irodalmi, művelődéstörténeti szövegeket dolgozunk fel, melyekből minden hallgatónak minden órára fel kell készülnie. A szemeszter végén a hallgatók záródolgozatot írnak vagy házidolgozatot nyújtanak be. Arra az esetre, ha egy alkalom különböző okokból elmaradna, 13 tematikát dolgoztunk ki.		
A félév órái		
	Dátum:	Téma:
1.	II. 14.	Bevezető: A modernitás fogalma, előzményei, kezdetei és kiteljesedése (Horváth Géza)
2.	II. 21.	A modernitás kezdetei: Charles Baudelaire és a francia szimbolizmus (meghívott előadó: Papp Ágnes Klára) Irodalom: Charles Baudelaire, Stephan Mallarmé, Paul Verlaine, Arthur Rimbaud: versek (a verseket a hallgatók idejében megkapják)
3.	II. 28.	A francia szimbolizmus hatása a századforduló magyar irodalmára (meghívott előadó: Papp Ágnes Klára) Irodalom: Ady Endre, Babits Mihály, Tóth Árpád: versek (a verseket a hallgatók idejében megkapják)
4.	III. 7.	A fin de siècle osztrák lírája (meghívott előadó: Czeglédy Anita) :

5.	III. 14.	Modernitás a német nyelvű irodalmakban: Rilke (meghívott előadó: Czeglédy Anita)
6.	III. 21.	A modernitás előfutára és hatása az európai modernizmusra: Friedrich Nietzsche (Horváth Géza) Irodalom: Nietzsche, Friedrich: A nem-morálisan fölfogott igazságról és hazugságról, Ford. Tatár Sándor, <i>Athenaeum</i> I. 3, 1992, 3–15., Nietzsche, Friedrich: <i>A tragédia születése</i> , Ford.: Kertész Imre, Budapest, Európa, 1986 (más kiadásokban is elérhető).
7.	IV. 11.	Modernitás a német nyelvű irodalmakban: Thomas Mann (Horváth Géza) Irodalom: Mann, Thomas: <i>Trisztán</i> , Ford. Kosztolányi Dezső vagy: Mann, Thomas: <i>Halál Velencében</i> , Ford. Lányi Viktor (számtalan kiadás) http://mek.oszk.hu/02200/02283/02283.htm
8.	IV. 18.	Modernitás és pszichoanalízis: Sigmund Freud (meghívott előadó: Szummer Csaba) Irodalom: Freud, Sigmund: <i>Egy illúzió jövője</i> , Párbeszéd Kiadó, 1991, 64; Mann, Thomas: Freud helye a modern szellemtörténetben, Fordította Vas István, in <i>Válogatott tanulmányok</i> , I. kötet, Budapest, Magyar Helikon, 1970, 113–138; Wittgenstein Ludwig: Előadások, feljegyzések és beszélgetések a pszichoanalízisről, in Szummer Csaba – Erős Ferenc (szerk.): <i>Filozófusok Freudról és a pszichoanalízisről</i> , Budapest, Cserépfalvi, 1993, 63–81.
9.	IV. 25.	Modernitás az angol irodalomban: T. S. Eliot (meghívott előadó: Fabiny Tibor) Irodalom: T. S. Eliot: <i>Hagyomány és egyéniség</i> (esszé) (Tradition and the Individual Talent), <i>A puszta ország</i> , ill. <i>Átokföldje</i> (The Waste Land két különböző fordítása), <i>Négy kvartett</i> (Four Quartets), in <i>T. S. Eliot versei</i> , Budapest, Európa (Lyra mundi), 1996.
11.	V. 9.	Modernitás az európai művészetekben (meghívott előadó: Keszérű Katalin) Irodalom: Sármány-Parsons Ilona (szerk.): <i>Az első aranykor</i> (kiállítás-katalógus), Budapest, Múcsarnok, 2016.
12.	V. 16.	Modernitás a magyar művészetekben (meghívott előadó: Keszérű Katalin) Irodalom: Keszérű Katalin: <i>A századforduló</i> , Budapest, Kijárat, 2007; Sármány-Parsons Ilona (szerk.): <i>Az első aranykor</i> (kiállítás-katalógus), Budapest, Múcsarnok, 2016.

2018/2019/1. félév

Kurzus címe: *A Biblia – bibliai motívumok – a magyar és a világirodalomban*

Műhelyvezető neve: Dr. habil. Horváth Géza (KRE BTK, Német és Holland Nyelvű Kultúrák Intézet, Német Nyelv és Irodalom Tanszék)

Műhely időpontja: a félév folyamán szerdánként 18.00–19.30

Helyszín: Benda Kálmán Bölcsész- és Társadalomtudományi Szakkollégium, 1085 Budapest, Horánszky utca 26. 107-es terem

Oktatók: *Dr. Bánki Éva, Dr. Czeglédy Anita, Dr. Daróczi Anikó, Prof. Dr. Fabiny Tibor, Dr. habil. Horváth Csaba, Dr. habil. Horváth Géza, Dr. Kállay G. Katalin, Dr. Papp Ágnes Klára, Dr. Sebők Melinda*

Hallgatók: **Bán Boglárka Honóra**, Beke Kinga, **Homoki Adél**, Horváth Ágnes, Kámán Petra, **Molnár Lilla**, Móricz Gréta (ebben a szemeszterben a Tanárképző Műhely hallgatója), **Pasku Bence**, **Sárkány Dóra**, Sárközi Barbara, Szurovcsák Dóra Noémi, Tóth Ramóna Mirtill, Czérna Kornélia

Tematika

Benda Kálmán Szakkollégium 2018/2019 őszi	
Kurzus címe:	A Biblia – bibliai motívumok – a magyar és a világirodalomban
Kurzus kódja:	BEN 92012
Teljesítés módja:	záródolgozat / házi dolgozat
Időpont:	szerda 18.00–19.30
Helye:	Benda Kálmán Szakkollégium, Irodalom- és Kultúratudományi műhely, fsz. 7.
Heti óraszám:	2
Műhelyvezető neve:	Horváth Géza
Beosztása:	intézetvezető egyetemi docens
Oktatásban résztvevők:	Bánki Éva, Czeglédy Anita, Daróczi Anikó, Fabiny Tibor, Horváth Csaba, Horváth Géza, Kállay G. Katalin, Papp Ágnes Klára, Sebők Melinda
<i>Tematika:</i> A szemináriumok egy részét meghívott előadókkal tervezzük. Az előadók előre megadott tematika és olvasmányok alapján tartják az órát, melyben áttekintő bevezető mellett gyakorlati példákon szemléltetik az adott területet. A kurzus szövegközpontú, szövegelemző-értelmező jellegű. A hallgatók megismerkednek bizonyos bibliai motívumok át/újraírásával, intertextuális kapcsolódásaival magyar és világirodalmi – angol, amerikai, német, osztrák stb. – szövegekben és az irodalmi szövegek egyes interpretációs elméleteivel és gyakorlataival. <i>Követelmény:</i> az egyetemi gyakorlatnak megfelelően a Műhely hallgatói a 12 alkalom közül legfeljebb három alkalommal hiányozhatnak. A szemináriumon konkrét irodalmi, művelődéstörténeti szövegeket dolgozunk fel, melyekből minden hallgatónak minden órára fel kell készülnie. A szemeszter végén a hallgatók zárhelyi dolgozatot írnak, vagy házi dolgozatot készítenek.	

	Dátum:	Téma:
1.	IX. 12.	Bevezető: Bibliai motívumok az irodalomban – intertextualitás, újraírás stb. (Horváth Géza)
2.	IX. 19.	Hermann Hesse: <i>Demian</i> (előadó: Horváth Géza)
3.	IX. 26.	Bibliai próféták – Dániel, Jeremiás, Jónás – és a próféta szerep Babits Mihály költészetében. (Irodalom: Babits: <i>Dániel éneke, Holt próféta a hegyen, Mint különös hírmondó, Jónás könyve, Jónás imája</i>) (meghívott előadó: Papp Ágnes Klára)
4.	X. 3.	A 20. századi modern magyar líra biblikus motívumai Ady, Babits, Pilinszky és Rónay költészetében (meghívott előadó: Sebők Melinda)
5.	X. 10.	A Biblia a korai angol irodalomban (meghívott előadó: Fabiny Tibor)
6.	X. 17.	Thomas Mann: <i>A törvény</i> (előadó: Horváth Géza)
7.	XI. 7.	Kékszakkall és Salome között. Egy ballada vándorútja térben és időben (meghívott előadó: Daróczy Anikó) Irodalom: Pérrault: http://www.pitt.edu/~dash/perrault03.html , France, Anatole: <i>Kékszakkall hét felesége</i> , http://mek.oszk.hu/02600/02634/02634.pdf , 118–129; Vargyas Lajos: Az elcsalt menyecske, in <i>A magyar népballada és Európa II.</i> , Zeneműkiadó, Budapest, 1976, 44–65.
8.	XI. 14.	A nagy narráció vége? Biblikus újraírások a XX. századi világ-irodalomban (meghívott előadó: Horváth Csaba)
9.	XI. 21.	Flannery O’ Connor: <i>Parker háta, Ítéletnap</i> , in Uő.: <i>Minden összefut. Elbeszélések</i> , Budapest, Európa (=Modern Könyvtár 138) (meghívott előadó: Kállay G. Katalin)
10.	XI. 28.	Jób történetének irodalmi átiratai – Alfred Polgar Jób-novellái (meghívott előadó: Czeglédy Anita)
11.	XII. 5.	Nőköltészet, prófétizmus az Ószövetségben. <i>Hanna hálaéneke</i> (meghívott előadó: Bánki Éva)
12.	XII. 12.	Összegzés: beszámoló, zárthelyi dolgozatok / házi dolgozatok értékelése (Horváth Géza)

2018/2019/2. félév

Kurzus címe: *Immanencia és transzcendencia – ihlet és epiphánia a 20. század irodalmában / Immanence and Transcendence – Inspiration and Epiphany in the Twentieth-Century-Literature*

Műhelyvezető neve: Dr. habil. Horváth Géza (KRE BTK, Német és Holland Nyelv- és Kultúrák Intézet, Német Nyelv és Irodalom Tanszék)

Műhely időpontja: a félév folyamán szerdánként 18.00–19.30

Helyszín: Benda Kálmán Bölcsész- és Társadalomtudományi Szakkollégium, 1085 Budapest, Horánszky utca 26. 107-es terem

Oktatók: *Dr. Czeglédy Anita, Dr. Daróczi Anikó, H. Bagó Ilona (PIM, a tervezett óra a József Attila egykori szülőházában kialakított emlékhelyen elmaradt, helyette én tartottam a kollégiumban órát), Dr. habil. Horváth Csaba, Dr. habil. Horváth Géza, Dr. Kállay G. Katalin, Dr. Papp Ágnes Klára, Dr. Sebők Melinda, Dr. habil. Sepsi Enikő*

Hallgatók: **Bán Boglárka Honóra**, Beke Kinga, **Homoki Adél**, Horváth Ágnes, Kámán Petra, **Molnár Lilla**, Móricz Gréta (ebben a szemeszterben a Tanárképző Műhely hallgatója), **Pasku Bence**, **Sárkány Dóra**, Sárközi Barbara, Szurovcság Dóra Noémi (ebben a szemeszterben Dél-Koreában van Erasmus ösztöndíjjal), Czérna Kornélia (háromnál többször hiányzott, az órákon nem volt aktív és felkészült, nem adott be házi dolgozatot, nem javasolom a további szakkollégiumi tagságát)

Tematika

Benda Kálmán Szakkollégium 2018/2019 tavaszi félév	
Kurzus címe:	Immanencia és transzcendencia – ihlet és epiphánia a 20. század irodalmában / Immanence and Transcendence – Inspiration and Epiphany in the Twentieth-Century-Literature
Kurzus kódja:	BEN 9203
Teljesítés módja:	záródolgozat / házi dolgozat
Időpont:	szerda 18.00–19.30
Helye:	Benda Kálmán Szakkollégium Irodalom- és Kultúratudományi Műhely, 107.
Heti óraszám:	2
Műhelyvezető neve:	Horváth Géza
Beosztása:	intézetvezető egyetemi docens
Oktatásban résztvevők:	Czeglédy Anita, Daróczi Anikó, H. Bagó Ilona, Horváth Csaba, Horváth Géza, Kállay G. Katalin, Papp Ágnes Klára, Sebők Melinda, Sepsi Enikő
<i>Tematika:</i> A szemináriumok egy részét meghívott előadókkal tervezzük. Az előadók előre megadott tematika és olvasmányok alapján tartják az órát, melyben áttekintő bevezető mellett gyakorlati példákön szemléltetik az adott terület. A kurzus szövegközpontú, szövegelemző-értelmező jellegű. A hallgatók megismerkednek a kurzus címében jelölt művészi ihletettségek formáival, intertextuális kapcsolódásaival magyar és világirodalmi – amerikai, francia, holland, német, portugál és osztrák – szövegekben és az irodalmi szövegek egyes interpretációs elméleteivel és gyakorlataival. <i>Követelmény:</i> az egyetemi gyakorlatnak megfelelően a Műhely hallgatói a 11² alkalom közül legfeljebb három alkalommal hiányozhatnak. A szemináriumon konkrét irodalmi, művelődéstörténeti szövegeket dolgozunk fel, melyekből minden hallgatónak minden órára fel kell készülnie. A szemeszter végén a hallgatók zárhelyi dolgozatot írnak, vagy házi dolgozatot készítenek.	

² Május 1. (szerda) miatt ebben a szemeszterben csak 11 alkalmunk lesz.

A félév órái		
	Dátum:	Téma:
1.	febr. 13.	Bevezető (Horváth Géza)
2.	febr. 20.	Teremtő képzelet Pilinszky János poétikájában. Kitekintés: epiphánia Yves Bonnefoy költészetében (meghívott előadó: Sepsi Enikő)
3.	febr. 27.	Immanencia és transzcendencia Pilinszky János és Rónay György költészetében (meghívott előadó: Sebők Melinda)
4.	márc. 6.	Istenkép Camus, Sartre és Saramago művészetében (meghívott előadó: Horváth Csaba)
5.	márc. 13.	Főnix, avagy: a siratótól a hármastárig. M. Vasalis gyászversei (meghívott előadó: Daróczi Anikó)
6.	márc. 20.	Weöres Sándor világképe (meghívott előadó: Papp Ágnes Klára)
7.	márc. 27.	Sherwood Anderson: <i>Tudni akarom, miért</i> , in <i>Uő: Az elveszett kisfiú – Amerikai elbeszélők a két világháború között</i> , Budapest, Európa, 1979. (meghívott előadó: Kállay G. Katalin)
8.	ápr. 3.	József Attila ars poeticája (meghívott előadó: H. Bagó Ilona) ³
9.	ápr. 24.	A „mágikus pillanat” Hermann Hesse életművében (Horváth Géza) Irodalom: Sziddhártha: <i>Klingsor utolsó nyara</i> ; <i>Klein és Wagner</i>
10.	máj. 8.	Epiphánia-mozzanatok Wolfgang Borchert Kurzgeschichte-iben (meghívott előadó: Czeglédy Anita). Irodalom: W. Borchert.: <i>Három sötét királyok; Jézus abbahagyja; Sok, sok hó</i> , in <i>Uő.: Az ajtón kívül – Válogatott írások</i> , Budapest, Európa, 1960.
11.	máj. 15.	Összegzés: beszámoló, zárthelyi dolgozatok / házi dolgozatok értékelése (Horváth Géza)
	esetleges pótórá	Apoteózis Heinrich Böll <i>A vonat pontos volt c. elbeszélésében</i> (Horváth Géza)

Műhelymegbeszélés: márc. 13. 19.30, május 15. 19.30.

2019/2020/1. félév

Kurzus címe: *Égi és földi szerelem a magyar és a világirodalomban / Heavenly and Earthly Love in the Hungarian and Word Literature*

Műhelyvezető neve: Dr. habil. Horváth Géza (KRE BTK, Német és Holland Nyelvű Kultúrák Intézet, Német Nyelv és Irodalom Tanszék)

Műhely időpontja: a félév folyamán szerdánként 18.00–19.30

Helyszín: Benda Kálmán Bölcsész- és Társadalomtudományi Szakkollégium, 1085 Budapest, Horánszky utca 26. 107-es terem

³ A kurzust a József Attila egykori szülőházában kialakított emlékhelyen tartjuk (Bp. IX. Gát u. 3.). Mivel a múzeum 18.00 óráig tart nyitva, megpróbáljuk elintézni, hogy aznap hosszabbítsanak, ha nem sikerül, keresünk egy közös időpontot 16.00 órai kezdéssel.

Tervezett oktatók: *Dr. Czeglédy Anita, Dr. Daróczy Anikó, Prof. Dr. Fabiny Tibor, Dr. habil. Horváth Csaba, Dr. habil. Horváth Géza, Dr. Kállay G. Katalin, Dr. Papp Ágnes Klára, Dr. Sebők Melinda, Dr. habil. Sepsí Enikő*

Budapest, 2019. május 11.

3. MELLÉKLET: BESZÁMOLÓ A BENDA KÁLMÁN SZAKKOLÉGIUM IRODALOM- ÉS KULTÚRATUDOMÁNYI MŰHELY MUNKÁJÁRÓL A 2018/2019 TANÉV TAVASZI FÉLÉVÉBEN

Kurzus neve: *Modernitás, modernség, szakralitás az európai irodalmakban és kultúrákban*

Műhelyvezető neve: Dr. habil. Horváth Géza (KRE BTK, Német és Holland Nyelvű Kultúrák Intézet, Német Nyelv és Irodalom Tanszék)

Műhely időpontja: a félév folyamán szerdánként 18–19.30

Helyszín: Benda Kálmán Bölcsész- és Társadalomtudományi Szakkollégium, 1085 Budapest, Horánszky utca 26.

A szemeszterben mind a 12 tervezett órát megtartottuk (lásd kurzustematika: *Modernitás, modernség, szakralitás az európai irodalmakban és kultúrákban*), a „tartalék-tematika” bevetésével. Az egyes előadók előre egyeztetett tematikus órákat tartottak, így a hallgatók átfogó képet kap(hat)tak a korszak irodalmáról, kulturális irányzatairól, eszmei áramlatairól, előzményeiről, utóhatásairól konkrét irodalmi szövegek (líra, próza) elemzése alapján. A hallgatók megkapták ugyan a legtöbb szöveget elektronikusan vagy fénymásolatban az órák előtt legalább egy héttel, valójában kevéssé készültek fel az egyes alkalmakra. Az órán inkább a felsőbb évesek voltak aktívabbak. A csoport 11 tagja közül – relatív – kiemelkedő teljesítmény nyújtott: Forgács Gábor Imre, Sárkány Dóra és Molnár Lilla (ők felsőbb évesek). Az elsősök közül Horváth Ágnes, Bán Boglárka és Pasku Bence voltak a legaktívabbak. Egy hallgató sem hiányzott három alkalomnál többet (lásd hallgatói névsor). Az utolsó előtti héten minden hallgató házi dolgozatot adott be a következő témákból:

Sárközi Barbara: *Freud: Pszichoanalízis*

Kámán Petra: *Freud: Pszichoanalízis* – öt előadás Ferenczi Sándor fordításában

Pasku Bence: *Thomas Mann: Tristan* – a Richard Wagner szzenvedése és nagysága c. cikket felhasználva a Trisztán c. novella (többször regénynek nevezi) bemutatása

Bandi Gabriella: *F. Scott Fitzgerald: A nagy Gatsby – regény vs. filmváltozatok a XX. századból*

Bán Boglárka: *Charles Baudelaire: Mesterséges mennyországok, ópium és hasis – B. 1866-os tanulmányát mutatja be*

Horváth Ágnes: *Kosztolányi Dezső japán versfordításai*

Sárkány Dóra: *T. S. Eliot: Hagyomány és egyéniség című esszéjéről*

Szurovcsak Dóra: *Szalonok és kocsmák. A századforduló virágzó kisprózája (Gozsdu Elek: Nemes rozsdá – elemzés)*

Molnár Lilla: *Kelet hatása a Nyugatra – Imagizmus: Ezra Pound haikuértelmezése*

Móricz Gréta: *Carl Gustav Jung Freud-kritikája – Jung Bevezetés a tudattalan pszichológiájába* c. írása alapján (első négy fejezet ismertetése)

Forgács Gábor: *Kombájn a szellemek helyett – Chief Bromden szakrális terének a sérülése Ken Kesey Száll a kakukk fészkére című regényében – OTDK-dolgozat vázlata, jó, önálló munka*

Egy műhelytag – Móricz Gréta (I. évf. angol-német tanár szakos hallgató) – jelezte, hogy tanár szakos lévén a Pedagógiai Műhelybe szeretne átmenni. Mindkét műhely munkájában nem tud részt venni, mert az órák egy időben vannak. Szakmai szempontból szerencsésebbnek tartanám, ha maradna az Irodalom- és Kultúratudományi Műhelyben, de a döntést rábízta, és arra kértem, forduljon kérvénnyel a szakkollégium igazgatójához.

A műhely két hallgatója kért nyári bentlakást, kérelmüket támogatom.

Budapest, 2018. június 15.

SEPSI ENIKŐ

BENDA KÁLMÁN SZAKKOLLÉGIUM,
MŰVÉSZETTUDOMÁNYI, MŰVÉSZET- ÉS
MÉDIAPEDAGÓGIAI MŰHELY

A Benda Kálmán Szakkollégium működése során a református kollégiumok több évszázados hagyományaira építő identitást és szemléletet kíván kialakítani, amelyben a tehetséggondozó tevékenység egyben emberformáló, közösségépítő munka is. A hallgatók nemcsak magas szintű, elmélyült szakmai ismeretekhez jutnak, hanem a humán kultúra iránti elkötelezettségük, az európai keresztyén értékek tisztelete képessé teszi őket arra is, hogy a tolerancia és az ökumené szellemében integráló személyiségekké váljanak a társadalomban. Az intézmény előzményeit tekintve a francia „*grandes écoles*” hagyományaiból éppúgy merít, mint a legeredményesebb hazai példákból.

A szakkollégium célja, hogy a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészeti és Társadalomtudományi Karának nappali tagozatán alap-, mester- és posztgraduális képzésben tanulmányokat folytató hallgatók kiemelt tehetséggondozó központja legyen. A szakkollégium arra törekszik, hogy a keresztyén és különösen a protestáns értékek és szemléletmód mentén korszerűen művelt, jó szakembereket képezzen a magyar nemzet számára, akik indíttatást éreznek arra, hogy bekapcsolódjanak a hazai és nemzetközi tudományos életbe, valamint a doktori fokozat megszerzésével a hazai tudományos intézetek és felsőoktatási intézmények szakmai utánpótlását biztosítsák. A fent megjelölt célokat magas szintű szakmai képzés és tudományos műhelymunka révén kívánja az intézmény megvalósítani. Ennek elérése érdekében tudományos előadássorozatokot és kurzusokat, egyéni szakmai konzultációkat, közéleti és kulturális rendezvényeket, valamint egészségtudatosságra nevelő és életvezetési tanácsadó programokat kínál hallgatóinak (családi és közösségi életre nevelés, egészségtudatosság, gazdálkodási és menedzsment ismeretek, a keresztyén spiritualitás és gondolkodás története).

Az ezen belül helyet kapó Művészettudományi Műhely a művészettörténet és színháztudomány, valamint a média- és művészetpedagógia iránt érdeklődő hallgatók munkáját fogja össze, illetve biztosítja a többi képzési terület számára

az általános, művészetekkel kapcsolatos tárgyak oktatását, ezekben együttműködik az Irodalom- és Kultúratudományi Műhellyel. A KRE BTK 2009 óta folyamatosan, 2012 óta pedig intézeti keretek között fejleszti ezt a bölcsészkar számára új területet. A képzés és kutatás során különös hangsúlyt fektetünk a következő témakörökre:

- bölcsészettudomány és művészettudomány határterületei,
- színháztudomány, ezen belül különösen a szakrális, illetve liturgikus színházi hagyomány,
- művészetpedagógia, Kodály-kultúra Magyarországon és külföldön,
- médiapedagógia (média-, mozgókép- és kommunikációtanár-jelölteknek),
- vallás és művészet (irodalom, zene, színház, képzőművészet),
- európai és Európán kívüli művészettörténet,
- egyházművészet.

Az első félév az alapítói szándék körbejárása volt, s mind az oktatók, mind a hallgatók számára ismerkedés a szakkollégiummal.

Benda Kálmán Szakkollégium Művészettudományi, Média- és Művészetpedagógiai Műhely 2017/2018 ősz	
Kurzus címe:	Művészet és vallás összefüggései a társadalmi kommunikáció szemszögéből
Kurzus kódja:	BEN 0009
Teljesítés módja:	órai feladatok, aktív órai részvétel, referátumok
Időpont:	hétfő 18:00-19:30
Helye:	Horánszky utca 26., földszint 8.
Heti óraszám:	2
Műhelyvezető neve:	Dr. Sepsi Enikő
Beosztása:	egyetemi docens
Oktatásban résztvevők:	Prof. Dr. Keserü Katalin, Dr. Gulyás Adrienn, Dr. Lovász Irén, Dr. Jékely Zsombor
A műhelymunka rövid leírása: Három, a mai diskurzusban és gyakorlatban főszerepet játszó fogalmat vizsgálunk a különböző művészetek (irodalom, színház, építészet, képzőművészet, iparművészet, népművészet, népzene) alkotásai és elméletei, a művészetköziség és a műfordítás példái segítségével. A műhelyfoglalkozásokra elvárjuk az előzetes felkészülést az adott szakirodalom alapján.	

A félév órái		
	Dátum:	Téma:
1.	2017.09.11.	Liturgia és művészet a középkori Európában (Jékely Zsombor) – A középkori templomok művészetének elemzése a liturgikus funkció szemszögéből. Épületek, szobrászati ciklusok, festett üvegablakok és oltárok programja, összefüggésük a liturgia súlypontjaival. Liturgikus dráma és képzőművészet. Kiemelt példák – pl. Chartres, Notre Dame – elemzése. Olvasmány: Marosi Ernő: Megjegyzések a középkori magyarországi művészet liturgiai vonatkozásaihoz, in Tüskés Gábor (szerk.): <i>„Mert ezt Isten hagyta...” Tanulmányok a népi vallássosság köréből</i>, Budapest, Magvető, 1986, 88–116.
2.	2017.09.18.	Falképciklusok elrendezése és programja a középkori templomokban (Jékely Zsombor) – Falképciklusok mint a legnagyobb nyilvánosság által hozzáférhető középkori művészeti alkotások programjának elemzése. Teológiai és politikai hangsúlyok a képciklusok összeállításán. Magyar vidéki templomok falképciklusai, a Szent László-legenda ábrázolásai. Olvasmány: Kerny Terézia: Historia Sancti Ladislai. A kerlési ütközet ábrázolásairól, in Mikó Árpád – Sinkó Katalin (szerk.): <i>Történelem – kép. Szemelvények múlt és művészet kapcsolatából Magyarországon</i>, Budapest, MNG, 2000, 188–195.
3.	2017.09.25.	Művészet és politikai reprezentáció a késő középkorban (Jékely Zsombor) – Elsődlegesen magyar példákon elemezve bevezetés a politikai kommunikáció középkori képi megjelenéseibe. Uralkodóportrék, uralkodói pecsétek, heraldika, történeti ciklusok, a magyar szent királyok ábrázolásai. Károly Róbert koronázásának falképe, a Képes Krónika, Zsigmond portréi, politikai ikonográfia Mátyás király udvarában. Olvasmány: Marosi Ernő: Reformatio Sigismundi – Művészeti és politikai reprezentáció Luxemburgi Zsigmond környezetében, in Takács Imre (szerk.): <i>Sigismundus Rex et Imperator. Művészet és kultúra Luxemburgi Zsigmond korában, 1387–1437</i>, Budapest – Luxembourg, Szépművészeti Múzeum, 2006, 24–37.
4.	2017.10.02.	Írás és festészet: Bonnefoy és Hollán Sándor (Gulyás Adrienn, Sepsi Enikő) Olvasmány: Yves Bonnefoy: <i>Hollán Sándor – Harminc év elmékedései, 1985–2015</i>, ford. Gulyás Adrienn, Kovács Krisztina, Kovács Veronika, Makádi Balázs, Sepsi Enikő, Budapest, KRE – L'Harmattan, Károli Könyvek, 2016. A jelenlét és a kép, in Sepsi Enikő (szerk.): <i>Kép és jelenlét, Yves Bonnefoy válogatott írásai</i>, Budapest, Argumentum Kiadó, 2007, 174–192. A festő neve a hó, in Yves Bonnefoy: <i>Másik otthon, Yves Bonnefoy az ezredfordulón</i>, vál. és szerk. Sepsi Enikő, ford. Bárdos László, Fölköli Gábor, Gyuris Kata, Kovács Krisztina, Makádi Balázs, Sepsi Enikő, Szöcs Géza, Budapest, Pen Club/Pluralica, 2014, 62–64. Ismét a rajz feltalálásáról, in Yves Bonnefoy: <i>Másik otthon, Yves Bonnefoy az ezredfordulón</i>, vál. és szerk. Sepsi Enikő, ford. Bárdos László, Fölköli Gábor, Gyuris Kata, Kovács Krisztina, Makádi Balázs, Sepsi Enikő, Szöcs Géza, Budapest, Pen Club/Pluralica, 2014, 103.

5.	2017.10.09.	Irodalom és társadalom. Mitől lesz műalkotás a szöveg? (Gulyás Adrienn) Olvasmány: Lodge, David: <i>The Art of Fiction</i> , Viking, New York, 1992.
6.	2017.10.16.	Műfordítás mint a kultúráközvetítés eszköze a társadalomban (Gulyás Adrienn) Olvasmány: Munday, Jeremy: <i>Introducing Translation Studies. Theories and Applications</i> , Routledge, London and New York, 2016. Schulte, Rainer – Biguenet, John (Ed.): <i>Theories of Translation</i> , Chicago and London, The University of Chicago Press, 1992. Pym, Anthony: <i>Exploring Translation Theories</i> , London and New York, Routledge, 2014.
7.	2017.11.06.	Színház, vallás és irodalom. A színház társadalmi meghatározottsága és kommunikációja. (Sepsi Enikő) Olvasmány: Vizualitás az irodalomban, irodalom a vizuális műfajokban, in <i>A művészet mint vizuális kommunikáció</i> c. digitális tananyag. http://www.kre.hu/ebook/dmdocuments/VK/VK_06-08_Vizualitas_az_irodalomban,irodalom_a_vizuali/res/index.html Eliade, Mircea: <i>A szent és a profán: a vallási lényegről</i> , ford. Berényi Gábor, a jegyzeteket írta Ara-Kovács Attila, Budapest, Európa Könyvkiadó, 1987. Kotte, Andreas: <i>Bevezetés a színháztudományba</i> , Budapest, Balassi Kiadó, 2015.
8.	2017.11.13.	A rituális színház társadalomszervező funkciói (Sepsi Enikő) Olvasmány: Sepsi Enikő – Lovász Irén – Kiss Gabriella – Faludy Judit (szerk.): <i>Vallás és művészet</i> , Budapest, KRE – L'Harmattan, Károli Könyvek, 2016, Rítus és performansz c. fejezet, 237–339. Sepsi Enikő: <i>Pilinszky János mozdulatlan színháza, Mallarmé, Simone Weil és Robert Wilson műveinek tükrében</i> , Budapest, KRE – L'Harmattan, Károli Könyvek, 2015. Demcsák Katalin – Imre Zoltán (szerk.): <i>Színház és szociológia határán</i> , Budapest, Kijárat, 2005. Schechner, Richard: <i>A performance. Esszék a színházi előadás elméletéről</i> , Múzsák, 1984. Turner, Victor: <i>From Ritual to Theatre: The Human Seriousness of Play</i> , Performing Arts Journal Publications, 1982. Turner, Victor: Átmenetek, határok és szegénység: a communitas vallási szimbólumai, in Bohannan, Paul – Glazer, Mark (szerk.): <i>Mérföldkövek a kulturális antropológiában</i> , Panem Kft., 2006, 672–709. Barba, Eugenio: <i>Papírkenu. Bevezetés a színházi antropológiába</i> , ford. Andó Gabriella, Demcsák Katalin, Spectaculum, 1. Sor. szerk.: Demcsák Katalin, Kijárat Kiadó, Budapest, 2001.
9.	2017.11.20.	Művészet és vallás, kultúra és kommunikáció összefüggéseinek antropológiai alapjai (Lovász Irén) Olvasmány: Hollós Marida: <i>Bevezetés a kulturális antropológiába. Művészetek</i> , Budapest, MTA Pol. Tud. Int., 1996, 145–154. Geertz, Cidfford: A művészet mint kulturális rendszer, in <i>Az értelmezés hatalma</i> , Századvég, 1994, 239–267. Geertz, Cidfford: A vallás mint kulturális rendszer, in <i>Az értelmezés hatalma</i> , Budapest, Századvég, 1994, 63–103.

10.	2017.11.27.	Népzene, rítus, identitás a szakrális és a társadalmi kommunikációban (Lovász Irén) Olvasmány: Lovász Irén: <i>Szagrális kommunikáció</i>, 2. kiadás, Budapest, KRE – L'Harmattan, Károli Könyvek, 2011. Lovász Irén: Hagyománypedagógia és lelkiegészség-nevelés. Az emberi hang és a dalolás gyógyító ereje napjainkban, in Lázár Imre – Szenczi Árpád (szerk.): <i>A nevelés kozmológusai. Kodály Zoltán, Karácsony Sándor, Német László megújító öröksége</i>, Budapest, KRE – L'Harmattan, Károli Könyvek, 2012, 147–169. Lovász Irén: A népzene mint művészeti kommunikáció, in Spannrafft Marcellina – Sepsi Enikő – Bagdy Emőke – Komlói Piroska – Grezsa Ferenc (szerk.): <i>Ki látott engem? Buda Béla 75</i>, Budapest, KRE – L'Harmattan, Károli Könyvek, 2014, 289–305. Gergely András A. (szerk.): <i>Zene és/vagy politika: Zeneantropológiai megközelítések</i>. Budapest, MTA Politikai Tudományok Intézete, 2010.
11.	2017.12.04.	Vizuális művészetek? Kommunikáció? (Keserü Katalin) Olvasmány: Hans Belting: <i>Kép-antropológia</i>, Budapest, Kijarat, 2007.
12.	2017.12.11.	Kortárs művészetek és médiumok (Keserü Katalin) Olvasmány: Gumbrecht, Hans Ulrich: <i>A jelenlét előállítása</i>, Budapest, Ráció – Historia Litteraria, 2010.

A második félévtől igyekeztünk a műhelymunkát és az egyetemi intézeti munkát szervezesebben összekapcsolni. Az egyetemen működő Színház és Rítus Nemzetközi Kutatócsoport 2017 tavaszán kezdte meg vezetésemmel a munkáját, melyhez a színháztudományi mesterszakos hallgatónk közül néhányan csatlakoztak. A műhely oktató kutatói orlandói (USA) konferencia-előadásait követően Budapesten rendezték a következő workshopot bielefeldi, New York-i és magyar kutatók részvételével (Rituality and Roetry, Rituality and Drama workshop, 2017. okt. 6–7., Budapest, KRE BTK). Ezen az angol nyelvű workshopon hallgatóként előadott Lukács Anikó, aki Albee drámáinak elemzését végezte el néhány Antonin Artaud-hoz kötődő fogalom (mágikus ritualitás, pestis) és a színházi antropológiában klasszikusnak számító életművek felhasználásával (Van Gennep, Victor Turner, Richard Schechner). Lukács Anikó az idén jelentkezik a PPKE doktori iskolájába.

A workshop és a kutatás folytatásaként a 2017-ben elindult Benda Kálmán Bölcsész- és Társadalomtudományi Szakkollégium Művészettudományi, Média- és Művészetpedagógiai Műhelyének keretein belül szemináriumot hirdettünk *Szagrális és liturgikus formák a modern és kortárs művészetben* címmel. A kurzus keretein belül a hallgatók a művészettörténet, színháztudomány, zenetudomány és az élő színházi gyakorlat területéről hallgattak bevezető előadásokat, s az adott művészeti ághoz kapcsolódó dolgozatokat készítették.

Benda Kálmán Szakkollégium Művészettudományi, Média- és Művészetpedagógiai Műhely 2017/2018 tavasz		
Kurzus címe:	Szakrális és liturgikus formák a modern és kortárs művészetben	
Kurzus kódja:	BEN 9501	
Teljesítés módja:	órai feladatok, aktív órai részvétel, referátumok	
Időpont:	hétfő 18:00-19:30	
Helye:	Horánszky utca 26., földszint 8.	
Heti óraszám:	2	
Műhelyvezető neve:	Dr. habil. Sepsi Enikő	
Beosztása:	egyetemi docens	
Oktatásban résztvevők:	Prof. Dr. Keserü Katalin, Dr. Lovász Irén, Dr. Gulyás Adrienn, Gemza Péter, Dr. Jékely Zsombor	
A műhelymunka rövid leírása: A feladott (tájékozódó) szakirodalom alapján közös, órai műelemzések, kiselőadások. Az órákon javasolt témákból választhatóan 1 dolgozat május 7-re.		
A félév órái		
	Dátum:	Téma:
1.	2018.02.12.	Jékely Zsombor: Reneszánsz és reformáció. Változások a szakrális művészet megítélésében Kötelező szakirodalom: <i>A Hit asztala. Az áldozattól az istentiszteletig. Öt vallás liturgikus tárgyaiból</i> , Budapest, Officina Nova, 1990, 90–129. (evangélikus és református fejezetek). Mezei Emese: Reformáció és örökség. <i>Örökségfigyelő blog</i> , 2017. 08. 31. http://oroksefigyelo.blog.hu/2017/08/31/reformacio_es_orokseg
2.	2018.02.19.	Jékely Zsombor: Ellenreformáció és barokk – A szakrális művészet új formái Kötelező szakirodalom: Jernyei Kiss János: A katolikus megújulás művészete, in <i>Magyar művelődéstörténeti enciklopédia</i> , V. kötet (szerk.: Tamás Zsuzsanna),. Budapest, Balassi Kiadó, 2006, 200–222; online változat: http://mamul.btk.mta.hu
3.	2018.02.26.	Keserü Katalin: Szakralitás és társadalom/szubjektum a modern művészetben (ikonográfiai változások) Kötelező szakirodalom: Renan, Ernest: <i>Jézus élete</i> , Budapest, Európa Könyvkiadó, 1991.
4.	2018.03.05.	Keserü Katalin: A kortárs művészet műtípusai és a szakrális rítusok (performativitás az alkotófolyamatban és a műalkotásban) Kötelező szakirodalom: Gumbrecht, H. U.: <i>A jelenlét előállítása</i> , Budapest, Ráció, 2010.
5.	2018.03.12.	Medgyes S. Norbert: 18. századi misztériumdramák (betlehemesek és passiójátékok) és mai alkalmazhatóságuk Kötelező szakirodalom: órán kiosztott szövegrészeklet, énekek

6.	2018.03.19.	Medgyesy S. Norbert: 18. századi misztériumdrámák (betlehemesek és passiójátékok) és mai alkalmazhatóságuk Kötelező szakirodalom: órán kiosztott szövegrészletek, énekek
	2018.03. 22. 19:00	Michel de Ghelderode: Az Úr komédiásai (Nemzeti Színház) Koreográfus-rendező: Bozsik Yvette
7.	2018.04.09.	Sepsi Enikő – Gulyás Adrienn: Paul Claudel: Johanna a máglyán (szövegelemzés) Kötelező szakirodalom: Claudel, Paul: <i>Jeanne d’Arc a máglyán</i> , (ford. Jelenits István) in <i>Válogatás Paul Claudel műveiből</i> , Budapest, Szent István Társulat, 1982, 836–865. A szöveget összevetjük Raics István fordításával (866–895.) és Rideg Zsófia átdolgozásával.
8.	2018.04.16.	Sepsi Enikő – Gulyás Adrienn: Paul Claudel – Arthur Honegger: Johanna a máglyán (Nemzeti Színház előadása felvételről) a Johanna-téma a társzművészetekben.
9.	2018.04.23.	Hudi László: Posztdramatikus színházi gyakorlat Kötelező szakirodalom: Shakespeare: <i>Rómeó és Júlia</i> (az órára elhozni kötelező valamilyen fordításban!) <i>Japán haiku versnaptár</i> , ford. Tandori Dezső, Magyar Helikon, Budapest, 1981, https://terebess.hu/haiku/tandori.html#ut
10.	2018.04.30.	Gemza Péter: Kortárs és hagyományos rítusok és azonosításuk lehetséges módszere az előadóművészetben Kötelező szakirodalom: Verebélyi Kincső: Hogyan értelmezhetők a rítusok?, in <i>Rítus és Ünnepe</i> – Szegedi Vallási Néprajzi Könyvtár 25., 2010, 15.
11.	2018.05.07.	Gemza Péter – Rítusalkotás a gyakorlatban
12.	2018.05.14.	Lovász Irén: Szakrális zene és liturgia a szakrális térben ma Kötelező szakirodalom: Lovász Irén: Barlangtól a kupoláig: szakrális terek akusztikai hatásairól – Az archaeoakusztikától a hangterápián át a kortárs előadóművészetig, in Sepsi Enikő – Lovász Irén – Kiss Gabriella – Faludy Judit (szerk.): <i>Vallás és művészet</i> , Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem – L’Harmattan Kiadó, 2016. Ajánlott szakirodalom: Murányi Tibor: Teremtés, liturgia, hétköznapi – a zene alakváltozatai, http://arsnaturae.hu/folyoirat_5-8/muranyi_teremtes_liturgia_hetkoznapi Czakó Dóra: A kortárs magyar vokális egyházzene funkciója, http://www.parlando.hu/2015/2015-3/CzakoDora-Kortarsmagyar.htm

A kurzus keretében az alábbi hallgatói dolgozatok születtek:

1. Farbaky István Ágoston: A reformáció képpel való kapcsolata és magyarországi hatásai
2. Ferenczi Andrea Mónika: Reneszánsz és reformáció. Változások a szakrális művészet megítélésében
3. Forgács József Andor: Reneszánsz, reformáció, ellenreformáció – A szakrális művészet új formái

4. Gyarmati Veronika: A posztdramatikus színház
5. Hangay Nikolett: A posztdramatikustól a dramatikus színházig
6. Hegyi Dániel: A Jeanne d’Arc-téma különböző feldolgozásai a színháztörténetben: a motívum megnyilatkozási módjai annak szakrális attitűdjén, illetőleg kultúránkban betöltött értékközvetítő szerepén keresztül
7. Horváth Márton: Vallásos könnyűzene Magyarországon
8. Kállai Enikő: Barokk művészet
9. Kucsera Eszter Panna: Ellenreformáció és barokk – A szakrális művészet új formái
10. Pálházi Petra Zsófia: Szakralitás a kortárs magyar képzőművészetben
11. Szurovcsak Dóra Noémi: „Rajtad tösz mindenki bizonytságot”
12. Tóth Diána Felícia: A haiku művészetbeli átfogó szerepe, hatása az emberi természetre

Ezek közül kiemelkedőnek számított Hegyi Dániel dolgozata a Szent Johanna téma különféle irodalmi, színházi és zenei feldolgozásairól a ritualitás és a nemzeti identitást képző emlékezet, emlékhely (Pierre Nora) alapfogalmai mentén. A dolgozatot a hallgató a kari Tehetségnapon is bemutatta, 2019 tavaszára OTDK-dolgozat és diplomamunka lett belőle. Hegyi Dániel ezzel a témával jelentkezett a PPKE Irodalomtudományi Doktori Iskolájába.

A harmadik félévet a művészet- és médiapedagógia gyakorlatának szenteltük, melynek során projektmunkák születtek.

Benda Kálmán Szakkollégium Művészettudományi, Média- és Művészetpedagógiai Műhely 2018/2019 ősz	
Kurzus címe:	Művészet- és médiapedagógia
Kurzus kódja:	BEN 9503
Teljesítés módja:	projektfeladatok, aktív órai részvétel
Időpont:	hétfő 18:00-19:30
Helye:	Horánszky utca 26., földszint 8.
Heti óraszám:	2
Műhelyvezető neve:	Dr. habil. Seps Enikő
Beosztása:	egyetemi docens
Oktatásban résztvevők:	Szőnyi L. Gyula, Pacskovszki József, Dr. Mészáros Flóra, Dr. habil. Kiss Gabriella, Szabó Attila, Lips Adrián, Dr. Lovász Irén, Dr. Lannert Keresztély István

A műhelymunka rövid leírása: A kurzus a művészettudomány egyes területeinek múlt évi áttekintése után a művészet- és médiapedagógia stratégiai területeit mutatja be: médiapedagógia, múzeumpedagógia (képzőművészet és színház), színházpedagógia és színházi nevelés, hagyomány- és zenepedagógia, drámapedagógia.

A teljesítés feltétele: a feladott (tájékoztató) szakirodalom és az előadások alapján közös projektmunkák végigvitele és írásos kiértékelése (hallgatónként min. 3 projektmunkában való részvétel).

A félév órái

	Dátum:	Téma:
1.	2018.09.10.	Szőnyi L. Gyula: Médiapedagógia Kötelező szakirodalom: Nádori Gergely: <i>Gamification</i>, 2012., https://bit.ly/2iXoUPP Rab Árpád: <i>A gamifikáció lehetőségei a nem üzleti célú felhasználások területén, különös tekintettel a közép-és felsőoktatásra</i>, 2013., https://bit.ly/1CLNeLj Projektmunka: Tárgyanimáció fázisfotókból A projekt során egy animációs filmet kell készíteniük a hallgatóknak. Az animációs filmhez legalább 100 fázisfotót szükséges felhasználni. A fotókat egy vágóprogram segítségével lehet összefűzni (ajánlott ingyenes program: Windows Movie maker). Az összefűzés során egy fotó ajánlott megjelenési ideje 0,2-0,3 másodperc. A munka során élettelen tárgyat kell élőként megjeleníteni, a fotósorozat elkészítéséhez a szakkollégium épületét kell használni. Azt várjuk, hogy az anyag kapcsolódjon a szakkollégium hallgatóinak életéhez, reflektáljon a szakkollégiumi mindennapokra. Az anyag a munka címével kezdődjön, és a készítőik nevével érjen véget. A projekt egyéni feladat és páros munka is lehet. Az animáció kötelező melléklete a munkanapló, melyben a hallgatók pontosan leírják előzetes elképzeléseiket, a megvalósítás során tapasztalt nehézségeket, azok megoldását, továbbá értékeli az elkészült anyagot.
2.	2018.09.17.	Pacskovszki József: Médiapedagógia Film: Sírni jó Kötelező szakirodalom: Hartai László: <i>Mozgóképkultúra és médiaismeret. Tanári kézikönyv</i>, Budapest, Korona Kiadó, 1998. Gyürey Vera – Honfy Pál: <i>Mozgó-fénykép. Filmelmzések</i>, Tankönyvkiadó, Budapest, 1984. Bergman, Ingmar: <i>Laterna magica</i>, Európa, Budapest, 2011, ISBN: 978 963 079 268 4 (Fordította: Kúnos László) Fellini, Federico: <i>Mesterségem a film</i>, Gondolat, Budapest, 1988, ISBN: 9632821289 (Fordította: Kúnos László) Projektmunka: Ötmondatos filmszinopszis, majd ez alapján 5 másodperces kisfilm készítése, elemzett példák nyomán. Kamerával/mobil telefonnal és vágóprogrammal rendelkező lappal kivitelezhető. Lehet műfaji film, de lehet art film is. Az igazi munka az ötlet megtalálásában és az előkészítésében, vagyis a forgatás előtti kidolgozásban lesz. Értékelésnél nem a technikai megvalósítás tökéletessége számít. Konzultálni folyamatosan lehet.

3. 4.	2018.09.24. 2018.10.01.	Dr. Mészáros Flóra: Múzeumpedagógia (képzőművészet) Kötelező szakirodalom: Foghtty Krisztina – Szepesházy Ágnes (szerk.): <i>Múzeumpedagógiai tanulmányok 3.</i>, Budapest, Gondolat, 2009. (csak művészettörténeti vonatkozású) Sinkó István: Múzeum, pedagógia, kortárs művészet: múzeumpedagógia a kezdetektől napjainkig, in <i>Új Művészet</i>, 2013 (24 évf.), 11. sz., 76–77. Projekt munka: A Ludwig Múzeum vagy a Magyar Nemzeti Galéria kijelölt múzeum-pedagógusával interjú készítése, ill. a szakirodalom felkutatása, amelyek alapján közösen portfóliót állítanak össze vagy tanulmányt írnak a hallgatók (egy csoportban max. 4 fő). Múzeumpedagógiai program készítése egy, az intézményünkhöz közeli galéria vagy a Magyar Nemzeti Múzeum egy terméhez, szakirodalom felhasználásával (max. 4 fő).
5.	2018.10.08.	Dr. habil. Kiss Gabriella: Színházpedagógia és színházi nevelés – egy jelenség két arca Kötelező szakirodalom: Cziboly Ádám (szerk.): <i>Színházi nevelési és színházpedagógiai programok kézikönyve</i>, Budapest, InSite, 2017, 146–166. Projekt munka (választható): A hallgatók párokba szerveződve állítsanak össze egy olyan (a drámapedagógia órákon megismert készség- és képességfejlesztő, illetve improvizációs gyakorlatokból álló) játéksort, amelynek fókuszában vagy egy színházi előadás feldolgozása, vagy társadalmilag releváns téma iránti érzékenyítés áll! A hallgatók készítsék el és 5-10 percben prezentálják egy színházi nevelési előadás értő elemzését!
6.	2018.10.15.	Szabó Attila (OSZMI igazgatóhelyettese): A színházi múzeumpedagógia gyakorlata és lehetőségei A múzeumpedagógia a kortárs múzeumban már nem érdekes kuriózum, hanem szerves, kötelező részét képezi a kiállításnak. Ideális esetben a kiállítástervezés teljes folyamatát meghatározzák a majdani múzeumpedagógiai felhasználás sajátos igényei, szemléletmódja. A színházi múzeumpedagógia mint speciális részterület nemcsak a múzeumi tudás- és élménytérben való tájékozódást segíti, hanem feladata az is, hogy színháznézői készségeket fejlesszen, támogassa a színház sajátos művészi lehetőségeinek megértését és értékelését, miközben a (szín)játékszás, alakváltozás, megtestesítés örömét és képességét is ki kell aknáznia, meg kell ismertetnie a fiatalokkal. Ilyen értelemben a színházpedagógia, a múzeumpedagógia, a drámapedagógia és a többi „alkalmazott” művészetpedagógiai forma sok ponton fedi, illetve kiegészíti egymást. A Bajor Gizi Színész-múzeum múzeumpedagógiai és kiállítási tevékenységének néhány konkrét példáján keresztül bemutatom azokat a tevékenységeket és programokat, amelyeket a színházi múzeumpedagógia gyakorlata lehetővé tesz, alkalmazkodva egy kis szakmúzeum térbeli, technikai, anyagi lehetőségeihez, majd a foglalkozás végén közös gondolkodásra, vitára invitálom a hallgatókat. Kötelező szakirodalom: Káldy Mária – Kárpáti Andrea – Szirmai Anna Linda: <i>Helyzetkép és perspektívák. Múzeumpedagógia Magyarországon 2008–2009</i>, Szentendre, Szabadtéri Néprajzi Múzeum – Múzeumi Oktatási és Képzési Központ, 2010, http://mokk.skanzen.hu/muzeumi-iranytu-17.html (regisztrációt követően letölthető)

		Projektmunka: A projektet választó hallgatók vegyenek részt egy október során előre egyeztetett időpontban megtartott kb. 2 óra hosszú múzeumpedagógiai workshopon a Bajor Gizi Színészmúzeumban (workshopvezető: Maksai Ágnes múzeumpedagógus). Az itt megismert módszertani lehetőségek ismeretében tervezzenek egy 20 perces foglalkozást, amely az éppen látható valamelyik színházi tárgyú időszak kiállításához vagy az állandó kiállítás egyik tematikus blokkjához (esetleg egy kiválasztott műtárgyához) kapcsolódik. Írásban nyújtás be ennek a foglalkozásnak a vázlatát (2-3 oldal terjedelemben). Választható kiállítások: Kortársunk Csehov (Bajor Gizi Színészmúzeum, időszak); Mesés bábok, bábos mesék (PIM, időszak); Kulisszák között (Bajor Gizi Színészmúzeum, állandó); Szép ház, nagy park közepén (Bajor Gizi Színészmúzeum, állandó), esetleg a miskolci Herman Ottó Múzeum Színészmúzeumának valamely kiállítása. (Létszám: max. 20 fő)
7.	2018.11.05.	Lips Adrián: Bevezetés a művészetterápiába Kötelező szakirodalom: Edwards, David: <i>Art therapy</i>, Sage Publications: London – Thousand Oaks – New Delhi, 2004 (Moodle-ben elérhető) Projektmunka: 2-3 fős csoportokban egy közös esszé (2-3 oldal) elkészítése a művészetterápiáról az olvasott szakirodalom alapján (4 vagy 6 csoport).
8.	2018.11.12.	Dr. Lovász Irén: Hagyománypedagógia Kötelező szakirodalom: Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár Erika: <i>Jeles napok, ünnepi szokások</i>, Budapest, Planétás, 1997. Györgyi Erzsébet: <i>A lakodalmi szokások. Mátkaság, mennyegző</i>, Budapest, 2001. Projektmunka: Készítsenek résztvevő megfigyelésen alapuló elemzést (melynek része lehet interjú, videofelvétel, fotó dokumentáció stb.) egy, a jeles napokhoz vagy az emberélet fordulóihoz kapcsolódó mai rítusról, melyben kimutathatók a hagyományos magyar népszokások elemei. Készítsenek interjút, vagy esszét, vagy riportot, vagy filmet egy mai emberről, csoportról, közösségről, jelenségről, eseményről, amelyet a magyar népzene mai felhasználása jellemez!
9.	2018.11.19.	Dr. Lovász Irén: Hagyomány- és zenepedagógia Kötelező szakirodalom: Sebő Ferenc: <i>Népzenei olvasókönyv</i> (digitális változat), http://doktar.hagyomanyokhaza.hu/sebo_olvasokonyv/
10.	2018.11.26.	Dr. Lannert Keresztély István: Drámapedagógia A drámapedagógia kialakulása, fogalma, elmélete, dramatikus gyakorlatokkal, pl. ismerkedő, bemelegítő, kapcsolatteremtő, érzékelés- és beszédképesség-fejlesztő, önismereti és csoportépítő játékok. Kötelező szakirodalom: Gabnai Katalin: <i>Drámajátékok – Bevezetés a Drámapedagógiába</i>, Budapest, Helikon Kiadó, 2015, 8–230. Ajánlott szakirodalom: Gabnai Katalin: <i>Drámajátékok – Bevezetés a Drámapedagógiába</i>, Budapest, Helikon Kiadó, 2015, 231–606. Varga Irén – Gönczi Károly – Pintér István: <i>Önismereti játékok gyűjteménye</i>, Debrecen, Pedellus Tankönyvkiadó, 4–115.

		Előd Nóra: <i>Multikultúra, Drámajátékok</i> , Budapest, Másképp Alapítvány, 1997, 5–96. Pinczésné Palásthy Ildikó: <i>Dráma, pedagógia, pszichológia</i> , Debrecen, Pedellus Tankönyvkiadó, 2003, 5–70.
11.	2018.12.03.	Lannert Keresztély István: Drámapedagógia Drámajáték, globális szimuláció, faluépítés „projekt” (a helyszín megtervezése, belakása, események, záró drámajáték). A kreativitás és a játékvezetői kompetencia fejlesztése. Kötelező szakirodalom: Lannert István: A globális szimuláció, <i>Drámapedagógiai Magazin</i> , 37, Budapest, 2009/1, 44–52. o. Projektmunka: Faluépítés
12.	2018.12.10.	Dr. habil. Sepsi Enikő: Projekt munkák A nem duplaórás oktatók projektjeinek bemutatása, hallgatókkal, oktatókkal közös kiértékelés.

A 2019-es tavaszi félévben az összművészet fogalmával és megjelenési formáival foglalkoztunk, melyet az őszi szemeszterben folytatunk, megalapozva ezzel egy olyan kutatást, mely több egyetemi intézetet és szakkollégiumi műhelyt fog összekötni.

Benda Kálmán Szakkollégium Művészettudományi, Média- és Művészetpedagógiai Műhely 2018/2019 tavasz	
Kurzus címe:	Összművészet (Gesamtkunstwerk/Total Art)
Kurzus kódja:	BEN 9505
Teljesítés módja:	órai feladatok, aktív órai részvétel, referátumok
Időpont:	hétfő 18:00-19:30
Helye:	Horánszky utca 26., földszint 8.
Heti óraszám:	2
Műhelyvezető neve:	Dr. habil. Sepsi Enikő
Beosztása:	egyetemi docens
Oktatásban résztvevők:	Prof. Dr. Keserü Katalin, Dr. Jékely Zsombor, Pacskovszki József DLA, dr. habil. Kékesi Kun Árpád, Dr. Lovász Irén, dr. Bodó A. Ottó, Ekin Corakli
A műhelymunka rövid leírása: A szélesebb értelemben felfogott összművészeti alkotás a kultúra történetében olyannyira általános és jellemző, hogy felölelheti az egyetemen oktatott európai és magyarországi művészettörténeti korokat a középkortól napjainkig. A kulturális antropológia, a művészettörténet (építészet-, képző- és iparművészet-történet) más művészeti területekkel (színház-, zene-, irodalomtörténet) kiegészítve lehetőséget nyújtanak arra, hogy az összművészet fogalmát és gyakorlatait beágyazhatóvá tegyék mind az európai művészetek történetének, mind a művészettudomány egyes területeinek szélesebb spektrumába.	

A félév órái		
	Dátum:	Téma:
1.	2019.02.11.	Keserü Katalin: Gesamtkunstwerk és Total Art (19. sz.) Olvasmány: Aladzić, Viktorija: Az Art Nouveau, a szecesszió, a Jugendstil Európában (Sinkovits Péter fordítása), <i>Üzenet folyóirat</i> , 2001/tél Feladat: Legalább 3 Gesamtkunstwerk-szócikk gyűjtése és értelmezése
2.	2019.02.18.	Keserü Katalin: Gesamtkunstwerk és Total Art (20. sz.) Olvasmány: <i>The Total Artwork in Expressionism: Art, Film, Literature, Theater, Dance, and Architecture 1905–1925</i> (Wolfgang Pehnt, Thomas Anz tanulmányaival, Ralf Beil, Claudia Dillmann szerkesztésében), Darmstadt, Hatje Cantz, 2011.
3.	2019.02.25.	Bodó A. Ottó: Vlad Mugur színpadi költészete Olvasmány: Vlad Mugur: <i>Hamle</i> , Bukarest, TVR, 2002.
4.	2019.03.04.	Sepsi Enikő: Rítus és performansz
5.	2019.03.11.	Kékesi Kun Árpád: A modern opera Olvasmány: Wagner, Richard: Művészet és forradalom, in <i>Uő: Művészet és forradalom</i> , Budapest, Seneca Kiadó, 1995, 31–61. Adorno, Theodor W.: <i>Zenedráma</i> , in <i>Uő: Wagner</i> , Budapest, Európa, 1985, 130–156.
6.	2019.03.18.	Pacskovszki József: Lélekkeringő, avagy a zene és a kép
7.	2019.03.25.	Jékely Zsombor: A gótikus székesegyház mint összművészeti alkotás – építészet, szobrászat, festészet, liturgikus dráma a chartres-i Notre Dame példáján Olvasmány: Kurmann, Peter – Kurmann-Schwarz, Brigitte: Chartres cathedral as a work of artistic integration: methodological reflections, in Raguin, Virginia Chieffo – Brush, Kathryn – Draper, Peter (Eds.): <i>Artistic Integration in Gothic Buildings</i> , Toronto, 1995, 131–152. http://mappinggothic.org/building/1107
8.	2019.04.01.	Jékely Zsombor: A középkori falusi templom mint összművészeti alkotás – építészet, szobrászat, falfestészet a liturgia szolgálatában Olvasmány: Marosi Ernő: <i>Magyar falusi templomok</i> , Budapest, 1975, 26–48. (A középkori falusi templom, A középkori templomok díszítése) és/vagy: Jékely Zsombor: “Expansion to the Countryside: Rural Architecture in Medieval Hungary”, in Barral i Altet, Xavier – Lövei, Pál – Lucherini, Vinni – Takács Imre: <i>The Art of Medieval Hungary</i> , Roma, Viella, 2018, 99–116.

9.	2019.04.29.	Lovász Irén: Összművészet a tradicionális kultúrában Olvasmány: Geertz, Clifford: A művészet mint kulturális rendszer, in <i>Az értelmezés hatalma</i>, Századvég, 1994, 239–238. Hollós Marida: A Művészetek, in <i>Bevezetés a kulturális antropológiába</i>, XVI. fejezet, Budapest, ELTE BTK, 1993, 145–155. Buji Ferenc: Beszélgetés a népművészetről Ratkó Lujzával, <i>Magyar Művészet</i>, V. évf. 2. szám, 2017. jún. 13–22.
10.	2019.05.06.	Ekin Corakli (török zongoraművész): Spiritual aspects of music and the arts Olvasmány: Schopenhauer, Arthur: <i>The World as Will and Representation</i>, Dover, Delaware, Dover Publications, 1969, Vol. 1. 213–267 & Vol. 2. 447–457. [translated by E. F. J. Payne] Hesse, Hermann: <i>Glass Bead Game</i>, New York, Holt, Rineheart and Winston, 1969. [translated by Richard and Clara Winston] Sogyal, Rinpoche: <i>The Tibetan Book of Living and Dying</i>, New York, HarperCollins, 1992.
	2019.05.13.	Összegzés – hallgatói munkák bemutatása

A műhely több hallgatója vett részt a 2019-es OTDK-n és a kari Tehetségnapon előadóként:

- Jánóczki Renáta: A japán performansz ősanysai – Kusama Yayoi és Yoko Ono élete, munkássága
- Dala Bálint: Holdudvarhatás a filmekben
- Farkas Ambrus: Hogyan rémisszük meg a közönséget egy horrorfilmben?
- Székely Ágota: A román-magyar színház bemutatása, Vlad Mugur munkássága
- Czinkóczi Annamária: A női lélek a táncban

2019. május 17.

FURKÓ PÉTER

BENDA KÁLMÁN SZAKKOLLÉGIUM,
NYELVTUDOMÁNYI MŰHELY

Beszámoló az elmúlt két évről

A Nyelvtudományi Műhely szakmai programjának fontos célja volt az elmúlt időszakban, hogy a hallgatók számára szakmailag sokszínű és igényes előadások révén naprakész ismereteket nyújtson a nyelvészet különböző területein. A rendszerszemlélet és készségfejlesztés jegyében hallgatóink számára azt sugalltuk, hogy a modern nyelvészet, elsősorban sokszínűsége és mindennapi alkalmazhatósága miatt, jóval több, mint a nyelvtani szabályrendszerek feltárása, számos határterülettel érintkezve alapvetően az emberi viselkedés, a társadalmi viszonyok, a mindennapi kommunikációs problémák okainak feltárását tűzi ki célul a nyelvi tevékenység megismerése révén.

A stúdiumok kiindulópontja mind a négy félévben a nyelv, kultúra és protestáns identitás kapcsolatrendszerének feltárása volt, emellett a hallgatók egyéni érdeklődésének megfelelő egyéb nyelvészeti témákban is igyekeztünk inspiráló közösséget és témavezetői rendszert biztosítani az egyéni kérdésfeltevések és megválaszolásuk elősegítése érdekében. Az előadók egy kivétellel a KRE BTK főállású oktatói közül kerültek ki, így a szakkollégium hallgatói betekintést nyertek a karunkon folyó alap- és alkalmazott nyelvészeti kutatásokba, emellett a fent jelzett tematikában való elmélyedés révén többen kedvet kaptak különböző tudományos kutatócsoportokban való részvételhez is.

A nyelvtudomány különböző szakterületein munkálkodó oktatóink, amellett, hogy betekintést adtak a saját területeiken folyó kutatások módszertanába, a fenti, négyrétű tematikához köthető lehetséges további kutatási projekteket is felvázoltak a hallgatók számára. A kurzus teljesítésének feltétele az egyik ilyen lehetséges (szabadon választott) projekt kezdeti fázisának elkészítése volt az adott oktató által felvázolt módon. Míg az első félévben a hallgatóktól a releváns szakirodalom integráló jellegű feldolgozását vártuk, már a második félévtől is a legtöbben eljutottak az önálló kutatásaikat megalapozó kutatási kérdés/hipotézis felállításához, az ennek megfelelő módszertan kialakításához és kutatásuk kezdeti, pilot szakaszának elvégzéséhez.

A legnagyobb kihívást a műhelyvezető és az előadók számára is a csoport heterogenitása adta. A kollégák mindegyikét kértük, hogy az eltérő felkészültségű diákok számára megfelelő módon prezentált tudásanyagot adjanak át, tehát az alapszintű nyelvészeti felkészültséggel és a számos tudományos háttérismerettel már rendelkező hallgatók számára is értékesek legyenek előadásaink.

A műhelytagok munkáját dicséri, hogy a XXXIV. OTDK-n három hallgatónk is képviselte a Nyelvtudományi Műhelyt, közülük Flumbort Ábel *Szociolingvisztika, dialektológia* tagozatban első helyezést és két különdíjat is elnyert: a *legjobb társasnyelvészeti dolgozat* különdíját, emellett a *nyelvészeti tagozatban elért kiemelkedő helyezésért* járó különdíjat. Skordai Anna az *ELTE Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszékének* élőnyelvi különdíjával gazdagította karunkat.

A Kari Tehetségnapon 2018-ban *három*, 2019-ben pedig *két* szakkollégistánk képviselte műhelyünket.

A műhelyvezető a témavezetőkkel karöltve folyamatosan figyelemmel kísérte a szakkollégisták fejlődését, az első három félévben egy-két kivétellel a műhelyalkalmak mindegyikén jelen volt, emellett mindhárom félév közepén és végén egyéni konzultációkat tartott, melyek során a hallgatók beszámoltak addigi tapasztalataikról, sikerélményeikről, illetve nehézségeikről, valamint a formális műhelymunka hátterében álló személyes kihívásokról.

Az SZMSZ-nek megfelelően félévente két alkalommal tartottunk műhelygyűléseket is, melyek során a kollégák lehetőséget kaptak a bemutatkozásra, és a jövőben tartandó előadásaik tematikáit a diákok érdeklődési körének megfelelően tudták finomhangolni. A diákok számára pedig ezek az alkalmak fontos fórumot jelentettek, lehetőséget arra, hogy kutatásaik adott szakaszában a témavezetőn és a műhelyvezetőn kívül számos egyéb területen tevékenykedő nyelvész kollégától is visszajelzést és további iránymutatást (pl. szakirodalmi referenciákat) kapjanak.

Összességként elmondhatjuk, hogy a Benda Kálmán Szakkollégium inspiráló közeget nyújtott a Nyelvtudományi Műhely hallgatói számára mind szakmai tevékenységük, mind személyiségfejlődésük tekintetében, és hozzájárult ahhoz, hogy többen országos szinten is kimagasló eredményekkel gazdagítsák karunkat és egyetemünket. A műhelyvezető a tevékenységéhez szükséges minden szakmai és adminisztratív segítséget maximális mértékben megkapott, amiért ezúton is köszönet jár.

MELLÉKLET: KURZULEÍRÁSOK

2017/2018/1. félév

Kurzus címe: *Nyelv, kultúra és protestáns identitás*

Műhelyvezető neve: Furkó Péter (KRE BTK, Anglisztika Intézet)

Műhely időpontja: a félév folyamán szerdánként 18.00–19.30

Helyszín: 1085 Budapest, Horánszky utca 26. fsz. 7-es terem

A Benda Kálmán Szakkollégium Nyelvtudományi Műhelyének alapvető célja az, hogy a szakkollégium hallgatói betekintést nyerjenek a KRE BTK-n folyó nyelvészeti kutatásokba, emellett a fent jelzett tematikában való elmélyedés révén kedvet kapjanak a tudományos életben való részvételhez. A kurzusterv úgy került kialakításra, hogy az elsőéves BA-s hallgatóktól kezdve a végzős MA-s hallgatókig minden kollégista a felkészültségének és tudományos területen szerzett tapasztalatainak megfelelő képzést kapjon, tehát az alapszintű nyelvészeti felkészültséggel és a komoly tudományos háttérismeretekkel rendelkező hallgatók egyaránt hasznosnak tartásák a kurzusokat.

Ennek megfelelően az első félévben a nyelvtudomány különböző területein munkálkodó oktatóink adnak betekintést a saját területükön folyó kutatások módszertanába, és a fenti tematikához köthető lehetséges kutatási projekteket vázolnak fel a hallgatók számára. A kurzus teljesítésének feltétele az egyik ilyen lehetséges (szabadon választott) projekt kezdeti fázisának elkészítése az adott oktató által felvázolt módon.

Tematika

1. szeptember 13. Bevezetés, orientáció, általános kutatómódszertani kérdések (Fóris Ágota)
2. szeptember 20. Nyelv, kultúra és identitás a lexikológia és a terminológia nézőpontjából (Fóris Ágota)
3. szeptember 27. Nyelv, kultúra és identitás a variációelemzés szemszögéből I. (Kontra Miklós)
4. október 4. Nyelv, kultúra és identitás a variációelemzés szemszögéből II. (Kontra Miklós)
5. október 11. A nyelv, kultúra és identitás viszonya a magyar nyelv történetében I. (Bölcskei Andrea)
6. október 18. A nyelv, kultúra és identitás viszonya a magyar nyelv történetében II. (Bölcskei Andrea)
7. november 8. Diskurzuselemzés és korpusznyelvészet I. (Furkó Péter)
8. november 15. Diskurzuselemzés és korpusznyelvészet II. (Furkó Péter)

9. november 22. A nyelv, kultúra és identitás fordításelméleti és -gyakorlati kérdései I. (Heltai Pál)
10. november 29. A nyelv, kultúra és identitás fordításelméleti és -gyakorlati kérdései II. (Heltai Pál)
11. december 6. Projektválasztás, kutatási terv készítése (Furkó Péter)
12. december 13. Konzultáció, konklúzió (Furkó Péter)

2017/2018/2. félév

Kurzus címe: *Nyelv, kultúra és protestáns identitás*

Műhelyvezető neve: Furkó Péter (KRE BTK, Anglisztika Intézet)

Műhely időpontja: a félév folyamán szerda 18.00–19.30

Helyszín: 1085 Budapest, Horánszky utca 26. I. em. 109-es terem

A Benda Kálmán Szakkollégium Nyelvtudományi Műhelyének alapvető célja az, hogy a szakkollégium hallgatói betekintést nyerjenek a KRE BTK-n folyó nyelvészeti kutatásokba, emellett a fent jelzett tematikában való elmélyedés révén kedvet kapjanak a tudományos életben való részvételhez. Ennek szellemében és a tavaszi félév folytatásaként a nyelvtudomány különböző szakterületein munkálkodó oktatóink adnak betekintést a saját területeiken folyó kutatások módszertanába, és a fenti tematikához köthető lehetséges kutatási projekteket vázolnak fel a hallgatók számára. A kurzus teljesítésének feltétele az egyik ilyen lehetséges (szabadon választott) projekt kezdeti fázisának elkészítése az adott oktató által felvázolt módon.

Az első három előadás során *Francis Prescott* nyújt betekintést az esszéírás tartalmi és formai jellegzetességeibe. Többek között a tézisek megfogalmazása, az angol nyelven írt esszék hivatalos stílusa, a forráskezelés, a szakirodalom áttekintése és a plágium elkerülésének fontossága és módszerei is terítékre kerülnek. A kollégistákkal történt előzetes egyeztetés alapján az előadások nyelve az angol lesz.

Dér Csilla Ilona előadásai abból a konstruktivista elgondolásból indulnak ki, hogy a társadalmi nem (gender) és a nem folyamatos kölcsönhatásban van: a beszélők nemi identitásukat – egyebek között – a nyelv segítségével, azon keresztül konstruálják meg, illetve a társas-társadalmi konstrukciók is meghatározzák a nyelvhasználatot. A genderkülönbségekre vonatkozó pragmatikai kutatások bemutatásán keresztül vizsgáljuk meg a nemi nyelvi sztereotípiák és mítoszok sajátosságait és ellentmondásait. Ezentúl azt is megnézzük, hogy mennyire közvetlen vagy közvetett módon kapcsolódnak az említett nyelvi és társas

kategóriák. Végezetül arra is kitérünk, hogy a főbb pragmatikaelméletek mennyiben tükrözik a talált vagy épp hiányzó gendersajátosságokat.

Kontra Miklós előadásai a mai magyar nyelv variabilitásával és különféle változataival foglalkoznak, beleértve a folyamatban levő változások vizsgálatát is. Részletesen tárgyalják a magyarországi kutatásokat, beleértve két nagyváros (Budapest és Szeged) variabilitását is, valamint a határon túli magyarok kontaktusváltozatait is. Az előadó röviden kitér majd a nyelvpolitikai és nyelvpedagógiai vonatkozásokra is.

Heltainé Nagy Erzsébet a reformáció és anyanyelv kérdéskörét tárgyalja. A reformáció lelki és szellemi öröksége nem csupán a jelen ünnepi esztendő- emlékezésre, megállásra készítő hagyománya, hanem folyamatosan ható, identitásteremtő erő az egyén és közösség számára. Nyelv, érték, közösség vonatkozásában is olyan örökség, amelynek megmaradásunkat, nyelvi és kulturális identitásunkat köszönhetjük, s amelyből a következő évszázad(ok)ra is megújulhatunk.

Ez az örökség tágabb körben a nyelvi és irodalmi emlékezetben hagyományozódott máig, intézményesen pedig a közoktatási keretekben, különösen markánsan élt és hatott a református kollégiumi és értelmiségi hagyományban. Jól megragadható a nyelvről való gondolkodásban, így az írói nyelvbölcseletekben: Arany János, Ady Endre, Móricz Zsigmond, Kosztolányi Dezső, Németh László, Illyés Gyula értékrendjében. Nyelvelfogásuk a tudós-pedagógus Bárczi Géza és a pedagógus-tudós Karácsony Sándor gondolataival is számos ponton találkozik, miként Kodály Zoltán zenei anyanyelvi alapvetéseivel is.

Az előadás ebben a fenti keretben arra a kérdésre is keresi a válaszokat, hogy mit jelent, mit hordoz ez az örökség a mai ember, a mai egyetemi hallgató számára. Áttekinti a nyelv, érték, közösség legfontosabb értékösszetevőit, majd bemutatja megjelenésüket Csanádi Imre: *Egy hajdani templomra* című versének gondolati, képi és formai világa alapján, középpontba állítva a reformációt, a templom és a vár egyetemes metaforáin keresztül. A mottóul vett létösszegző sort, a máig érvényes legfőbb tanulságot is ebből a versből emeltem ki: „Mégis megtartódat benne becsüld, magyarság”.

Heltai János előadása a nyelv és ideológia kérdéskörét tárgyalja. A kortárs szociolingvisztika diskurzusai a nyelvi ideológiák kutatásából kiindulva kritikával illetik az egyes nyelvek koncepcióját. E megközelítések azt a kérdést teszik fel, hogy a beszélők milyen ideológiák mentén, miért és hogyan használnak és értékelnek bizonyos nyelvi erőforrásokat és diszkurzív stratégiákat, illetve nyelvi gyakorlataik során hogyan hoznak létre segítségükkel csoportidentitásokat, hogyan jelölik ki a csoportthatárokat.

Középpontba kerül a fluiditás metaforája, amely az emberi diszkurzív magatartást (látszatra egyértelműen) egyes nyelvekké, nyelvváltozatokká tagoló elképzelések helyébe lép. E megközelítések a megszólalási módok sokféleségét a beszélés nyelvekre tagolása helyett a fluiditásban létrejövő egyes megnyilatkozások elemzésével tartják leírhatónak.

Tematika

1. február 14. The writing process – planning and developing an essay, reading as part of writing and notetaking from sources – Writing strong thesis statements (Francis Prescott)
2. február 21. Academic style – using the Academic Word List and broadening your vocabulary – Paraphrasing and summarising (Francis Prescott)
3. február 28. Citing your sources – MLA & APA style guides – Putting it all together – what the good writer does (Francis Prescott)
4. március 7. Genderpragmatika I. (Dér Csilla Ilona)
5. március 14. Variabilitás a magyarban Magyarországon (Kontra Miklós)
6. március 21. Genderpragmatika II., műhelygyűlés (Dér Csilla Ilona)
7. április 11. Reformáció és anyanyelv: templom és erős vár (Heltainé Nagy Erzsébet)
8. április 18. Variabilitás a magyarban Magyarországon kívül (Kontra Miklós)
9. április 25. Forrók a szavaim, mint a rezsó – Romák, vallásosság, nyelvi gyakorlatok (Heltai János Imre)
10. május 2. Zombik az iskolában – A nyelvi hátrányos helyzet paradigmájának kritikája (Heltai János Imre)
11. május 9. Műhelygyűlés, projektválasztás, kutatási terv készítése (Furkó Péter)
12. május 16. Konzultáció, konklúzió (Furkó Péter)

2018/2019/1. félév

Kurzus címe: *Nyelv, kultúra, protestáns identitás 3.*

Műhelyvezető neve: Furkó Péter (KRE BTK, Anglisztika Intézet)

Műhely időpontja: a félév folyamán szerda 18.00–19.30

Helyszín: 1085 Budapest, Horánszky utca 26. I. em. 109-es terem

Tematika

Benda Kálmán Szakkollégium 2018/2019 ősz		
Kurzus címe:	Nyelv, kultúra, protestáns identitás 3.	
Kurzus kódja:	BEN9302	
Teljesítés módja:	gyakorlati jegy	
Időpont:	szerda 18.00–19.30	
Helye:	szakkollégium I. em. 109.	
Heti óraszám:	2	
Kreditek száma:	3	
Műhelyvezető neve:	Dr. Furkó Bálint Péter	
Beosztása:	tanszékvezető egyetemi docens	
A tantárgy rövid leírása: Továbbra is a nyelv, kultúra, identitás kérdéskörét körbejárva, de kifejezetten módszertani kérdésekre koncentrálni folytatjuk a műhely programját. A tárgy teljesítése az egyes előadók által kiadott miniprojektek, illetve az évközi / félévi végi beszámolók révén történik. Dér Csilla előadásai a nyelvváltozások típusait és egymással való összefüggéseiket vizsgálja meg, kitérve a fonetikai-fonológiai, morfológiai és morfoszintaktikai módosulásokra, valamint a szemantikai és pragmatikai változások egyes típusaira is. Gulyás Adrienn a kutatómódszertan kérdései közül a szakirodalom feltérképezésétől kezdve a könyvtárazástól és a jegyzetelésen át egy tematikus bibliográfia összeállításáig áttekinti a nyelvészeti kutatómunka egyes munkafázisait. Anne Tamme a 21. századi nyelvtudományi módszerekkel ismerteti meg a hallgatókat: figyelmet kap az adatfeldolgozás, terepmunka, interjútechnikák, különbségek és hasonlóságok kutatása a nyelvek között kérdőíves módszerekkel, valamint a nyelvelsajátítás és a második nyelv tanulásának kutatómódszertana. Bölcskei Andrea a korai helynévtípusok és a helynév-standardizáció kérdésköreire kapcsán vezet fel kutatómódszertani és fordítástani kérdéseket. Kontra Miklós előadásain áttekintjük a Budapesti Szociolingvisztikai Interjú (1987–89), a Szögedi Szociolingvisztikai Interjú (2014) és az Atlas of North American English (2006) adatgyűjtéssel és -feldolgozással kapcsolat főbb kérdéseit, valamint a Magyar Nemzeti Szociolingvisztikai Vizsgálat (1988) hasonló kérdéseit. Pődör Dóra korábbi MA és PhD-dolgozatok elemzése kapcsán mutatja be a tudományos művekkel szemben támasztott követelményeket. A félév során a hallgatók által végzett kutatások és módszereik is megvitatásra kerülnek, kutatási beszámolók és félévi végi (osztályozó) konzultációk formájában.		
A félévi órái		
A kurzus órái:	Dátum:	Téma:
1.	2018. szeptember 12.	A nyelvváltozás és variabilitás módszertana I. (Dér Csilla)
2.	2018. szeptember 19.	A nyelvváltozás és variabilitás módszertana II. (Dér Csilla) / A szakirodalom feltérképezése (Gulyás Adrienn)
3.	2018. szeptember 26.	A nyelvészeti kutatómunka egyes fázisai (Gulyás Adrienn)

4.	2018. október 3.	A 21. századi nyelvtudományi módszerek (Anne Tamme)
5.	2018. október 10.	A korai helynévtípusok kutatásának módszerei (Bölcskei Andrea)
6.	2018. október 17.	A helynév-standardizáció kérdéskörei (Bölcskei Andrea)
7.	2018. november 7.	Műhelygyűlés, kutatási beszámolók (Furkó Péter)
8.	2018. november 14.	Az adatgyűjtés és -feldolgozás kérdéskörei I. – A Budapesti Szociolingvisztikai Interjú (1987–89) és a Szögedi Szociolingvisztikai Interjú (2014) (Kontra Miklós)
9.	2018. november 21.	Az adatgyűjtés és -feldolgozás kérdéskörei II. – Atlas of North American English (2006) (Kontra Miklós)
10.	2018. november 28.	A tudományos művekkel szemben támasztott követelmények (Pődör Dóra)
11.	2018. december 5.	Konklúzió, beszámolók, műhelygyűlés (Furkó Péter)
12.	2018. december 12.	Egyéni konzultációk (Furkó Péter)

Kötelező irodalom az egyes témákhoz

- Bölcskei Andrea 2011. Törzs- és népnévi helynevek a Brit-szigeteken, *Helynévtörténeti Tanulmányok* 6, 197–212. ISSN 1417-958X, ISSN 1789-0128 (<http://ht.unideb.hu/ht/6/12bolcskeia.pdf>)
- Bölcskei Andrea 2012a. Helynevek standardizációja: alapelvek, terminológiai kérdések a nemzetközi és a magyar gyakorlatban, *Helynévtörténeti Tanulmányok* 7, 85–102. (<http://mnytud.arts.klte.hu/ht/7/10bolcskeiandrea.pdf>)
- Dér Csilla Ilona 2008. *Grammatikalizáció, Nyelvtudományi értekezések* 158. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- Dér Csilla 2013. Grammaticalization: A specific type of semantic, categorical, and prosodic change, *Berliner Beiträge zur Hungarologie. Schriftenreihe des Fachgebiets für Ungarische Literatur und Kultur an der Humboldt-Universität zu Berlin* 18. Berlin–Budapest, 160–179.
https://www.slawistik.hu-berlin.de/de/fachgebiete/ungarlit/publ/BBH/bbh18b/bbh18_der.pdf
- Eitler Tamás 2006. *A kései középfangol szórendi variációjának néhány szociolektális, nyelvjárási és kommunikációs vonatkozása (Some Sociolectal, Dialectal and Communicative Aspects of Word Order Variation in Late Middle English)*, PhD-disszertáció, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Tézisfüzet.
- Fekete Tamás 2017. *Historical Code-Mixing and Hybrid Place-Names in England*, PhD-disszertáció, Pécsi Tudományegyetem, Tézisfüzet.
- Fodor Alexandra 2012. *The History of Abbreviated if-Structures – A Diachronic Corpus Based Study Between 1500 and 1900, (A rövidített if-es szerkezetek*

- története – korpuszalapú történeti vizsgálat 1500 és 1990 között.*) PhD-diszertáció, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Tézisfüzet.
- Herman József 1967. A nyelvi változás belső és külső tényezőinek kérdéséhez, in *Általános nyelvészeti tanulmányok V.*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 155–168.
- Kontra Miklós 2018. „Tudjuk a nyelvtant, mégsem tudunk semmit” – *Olvasmányok nyelv, társadalom és kultúra összefüggéséről*, Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem – L’Harmattan Kiadó.
- Milroy, James 1993. On the social origins of language change, in Jones, Charles (szerk.): op. cit., 215–236.
- Suzuki, Daisuke 2013. The Historical Development of *no sooner... than* and its Semantic Changes, in Hegedűs Irén – Pődör Dóra (szerk.): *Periphrasis, Replacement and Renewal. Studies in English Historical Linguistics*, Cambridge Scholars Publishing, 228–242.

Ajánlott szakirodalom

- Bölcsei Andrea 2012b. Helynévi szubsztrátumok a Brit-szigeteken, *Helynévtörténeti Tanulmányok* 8, 151–169. ISSN 1417-958X, ISSN 1789-0128 (<http://mnytud.arts.klte.hu/ht/8/11bolcskeiandrea.pdf>)
- Bölcsei Andrea 2012c. A helynév-standardizáció terminológiájáról, *Névtani Értesítő* 34, 167–178. (<https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/6721/N%C3%8934.pdf?sequence=16>)
- Bölcsei Andrea 2017. Két nemzetközi névtani terminológiai jegyzék magyar változata, in Bölcsei Andrea – Farkas Tamás – Slíz Mariann (szerk.): *Magyar és nemzetközi névtani terminológia – Hungarian and International Onomastic Terminology*, Uppsala–Budapest, International Council of Onomastic Sciences – Magyar Nyelvtudományi Társaság, 49–61. (<http://mek.oszk.hu/17300/17322/17322.pdf>)
- Manessy, Gabriel 1995. *Créoles, pidgins, variétés véhiculaires. Procès et genèse*, Paris, CNRS Editions, 277.
- Mufwene, Salikoko S. 1996. The Founder Principle in Creole Genesis, in *Diachronica*, vol. 13., no 1., 83–134.
- Mufwene, Salikoko S. 2001. *The Ecology of Language Evolution*, Cambridge, Cambridge University Press.

2018/2019/2. félév

Kurzus címe: *Nyelv, kultúra és protestáns identitás*

Műhelyvezető neve: Furkó Péter (KRE BTK, Anglisztika Intézet)

Műhely időpontja: a félév folyamán szerda 18.00–19.30

Helyszín: 1085 Budapest, Horánszky utca 26. I. em. 109-es terem

Tematika

Benda Kálmán Szakkollégium 2019/2020 tavasz		
Kurzus címe:	Nyelv, kultúra és protestáns identitás	
Kurzus kódja:	BEN9301	
Teljesítés módja:	szemináriumi jegy	
Időpont:	szerda 18.00–19.30	
Helye:	1085 Budapest, Horánszky utca 26. I. em. 109-es terem	
Heti óraszám:	2	
Műhelyvezető neve:	Furkó Péter	
Beosztása:	tanszékvezető egyetemi docens	
A műhelymunka rövid leírása:		
A Benda Kálmán Szakkollégium Nyelvtudományi Műhelyének alapvető célja az, hogy a szakkollégium hallgatói betekintést nyerjenek a KRE BTK-n folyó nyelvészeti kutatásokba, emellett a fent jelzett tematikában való elmélyedés révén kedvet kapjanak a tudományos életben való részvételhez. Ennek szellemében a nyelvtudomány különböző szakterületein munkálkodó oktatóink adnak betekintést a saját területeiken folyó kutatások módszertanába és a fenti tematikához köthető lehetséges kutatási projekteket vázolnak fel a hallgatók számára. A kurzus teljesítésének feltétele az egyik ilyen lehetséges (szabadon választott) projekt kezdeti fázisának elkészítése az adott oktató által felvázolt módon.		
A félév órái		
	Dátum:	Téma:
1.	február 13.	H. Varga Márta – Funkcionális grammatika I.
2.	február 20.	H. Varga Márta – Funkcionális grammatika II.
3.	február 27.	Heltai János Imre – A kritikai szociolingvisztika módszertana
4.	március 6.	Sólyom Réka – Nyelvi változás és neologizmusok a mai magyar nyelvben
5.	március 13.	Sólyom Réka – A szaknyelvi nyelvhasználat szemantikai jellemzői
6.	március 20.	Csontos Nóra – Az idézés mint újrakonstruálás I.
7.	március 27.	Csontos Nóra – Az idézés mint újrakonstruálás II.
8.	április 3.	Pődör Dóra – Nyelvváltozatok és stiláris hatásai
9.	április 24.	Kontra Miklós – Nyelvi variabilitás I.
10.	május 1.	munkaszüneti nap

11.	május 8.	Kontra Miklós – Nyelvi variabilitás II.
12.	május 15.	Kontra Miklós – Nyelvi variabilitás III.

Budapest, 2019. május 13.

A BENDA KÁLMÁN SZAKKOLLÉGIUM PSZICHOLÓGIAI MŰHELYE

A műhely 2017 szeptemberében alakult a KRE pszichológia szakos hallgatóiból, vezetője a kezdetektől a jelen beszámoló szerzője, a KRE Pszichológiai Intézetének intézetvezető-helyettese. A műhely hallgatóinak száma 2017 óta 20 körül mozog.

A műhely szakmai profilja a vallás, a jóllét, a spiritualitás és a mentális egészség. A 2017-18-as tanévben a műhely célja az ebben a témában való elmélyedés volt oly módon, hogy a hallgatók hétről-hétre elolvastak kijelölt irodalmakat, majd ismertették és a műhely vezetőjének moderálásával megvitatták azokat. Mindezek segítségével a félév végén képesek voltunk kutatási tervek készíteni annak vizsgálatára, hogy a vallás, a hit és a spiritualitás milyen szerepet játszik az érzelmi, a pszichológiai, a szociális és a spirituális jóllétben, illetve hogy milyen kapcsolatban van a mentális egészséggel. Bevonódtunk az Oláh Attila által vezetett országos Boldogságkutatásba és az iskolai Boldog Órák Program hatás-vizsgálatába is. Első évünk eredményeit az alábbiak szerint foglalhatjuk össze.

1. A Magyar Pszichológiai Társaság XXVII. Országos Tudományos Nagygyűlésén (Budapest, 2018. május 31. – június 2.) „Virágzás és mentális egészség” címmel szimpóziumot szerveztünk (szervező: Vargha András; vitavezető: Oláh Attila), melyben 9 hallgatónk 4 előadásban volt társszerző.
2. A KRE Pszichológiai Intézete az Omaha Egyetem látogatása kapcsán „Workshop on Spirituality and Positive Psychology” címmel szervezett 2018. június 4-én angol nyelvű szakmai rendezvényt (szervező: Mirnics Zsuzsanna), melyen 10 hallgatónk 5 előadást prezentált a Magyarországi Boldogságtérkép adataiból készített statisztikai elemzések eredményeinek felhasználásával.
3. A KRE Pszichológiai Intézete „Workshop on Spirituality and Positive Psychology” címmel szervezett 2018. június 26-án egy szintén angol nyelvű szakmai rendezvényt (szervező: Kiss Paszkál és Vargha András) neves külföldi és magyar szakemberek (Lars Bergman, Marco Marozzi, Martos

Tamás) moderálásával. Ezen 10 hallgatónk 6 előadást prezentált a címben jelzett témakörben.

4. A European Congress of Positive Psychology 2018-as budapesti rendezvényén egy hallgatónk (Török Regina) társszerző volt az egyik prezentált előadásban („Developing a new test of mental health, MHT, with five sub-scales”).

A 2018-19-as tanévben a műhely fő célja az volt, hogy a hallgatók további kutatásokat végezzenek a műhely profiljában, és képessé váljanak arra, hogy a kutatási eredményekből publikálásra alkalmas, színvonalas szakmai tanulmányokat készítsenek, különös tekintettel az ez évi OTDK-ra. Ezen tanév eredményeit az alábbiak szerint foglalhatjuk össze.

1. Az OTDK-ra két elsős hallgató kivételével műhelyünk minden hallgatója írt dolgozatot. Közülük Zábó Virág és Gergely Bence „A vallásos attitűdök klasszifikációja a mentális egészség tükrében” c. dolgozata (témavezető: Vargha András) I. helyezést, Zábó Virág „Hit, életcélok, mentális egészség” c. dolgozata (témavezető: Vargha András) II. helyezést, továbbá Gurka Éva, Horváth Ágoston Ábrahám és Herczeg Zsófia „Mindennapi sztereotípiák megjelenése a gyors döntésekben – Idegen népcsoportokkal kapcsolatos implicit és explicit attitűdök vizsgálata” c. dolgozata (témavezető: Harsányi Szabolcs Gergő) ugyancsak II. helyezést ért el.
2. A 2018-19-es tanévben Füzes Nóra (a mentális egészség, a testi attitűdök és az élnélküliség összefüggéseinek kutatására), valamint Török Regina (a mentális egészség és a Kodály-koncepció használatának a vizsgálatára) elnyerte az Új Nemzeti Kiválósági Program szakmai ösztöndíját, melyek bemutatása 2019. május 17-én volt.
3. Török Regina előadással szerepelt az idei KAPSZLI Pszichológiai Napokon is („A Kodály-koncepció hatása a mentális egészségre”).
4. 2019-ben a műhely két hallgatója, Birinyi Réka és Füzes Nóra lehetőséget kapott, hogy előadást tartson a Mimesis Conference-en, melynek keretében az utánpótlás és a mentális egészség kapcsolatáról számoltak be.
5. Zábó Virág és Vargha András szerzőségével 2019 áprilisában megjelenésre elfogadtak egy cikket („Újabb eredmények az Élet Értelme Kérdőív magyar változatának validálásához”) az *Alkalmazott Pszichológia* című rangos hazai folyóiratban.
6. A Magyar Pszichológiai Társaság XXVIII. Országos Tudományos Nagygyűlésén (Debrecen, 2019. május 30. – június 1.) egy Oláh Attila által szervezett szimpóziumon (Pozitív pszichológiai módszerek a jóllét és a mentális egészség tanulmányozására) két hallgatónk (Zábó Virág és Gergely

Bence) fog prezentálni egy előadást. Ugyanezen a nagygyűlésen Zábó Virág egy másik előadást is fog tartani (Fülöp Mártával), két műhelytagunk (Török Regina és Bene-Kovács Boglárka) pedig egy posztert fog bemutatni.

7. A KRE Pszichológiai Intézete az Omaha Egyetem látogatása kapcsán szervez ismét angol nyelvű workshopot 2019. május 28-án (szervező: Mirnics Zsuzsanna), melyen 6 hallgatónk tart 3 előadást a mentális egészség témakörében.

Budapest, 2019. május 18.

BESZÁMOLÓ A BENDA KÁLMÁN SZAKKOLLÉGIUM TANÁRKÉPZŐ MŰHELYÉNEK MUNKÁJÁRÓL

A Tanárképző Műhely első két évének fő célját a szakmai profil megfogalmazása, a műhely működésének kialakítása és a hallgatók egymással való kapcsolatának segítése jelentette.

A tanárképzés sajátossága, hogy egyrészt **több szaktudományra** támaszkodik, és gazdag interdiszciplináris kapcsolatokkal rendelkező, sok határterülettel rendelkező tudományra épít, másrészt az is sajátos helyzetet teremt, hogy a tanárképzés egyúttal „szakmát adó” képzés is, vagyis szoros az érintkezése a **nevelés-oktatás különböző helyszíneivel, gyakorlati megvalósulásával**. Ezt a műhelymunkában – a kurzusok, programok megtervezésekor – figyelembe kellett venni, és ezért jelenik meg a tematikában olyan sok külső helyszín, intézménylátogatás is.

A másik fontos szakmai szempont, hogy a tanári pályára való felkészülés és az erre irányuló kutatások **nem értékeslegesek**, vagyis nagyon fontos a jelöltek nevelésfelfogásának, világnézetének kialakítása, megfogalmazása. A Tanárképző Műhely minden kurzusában kiemelt helyen szerepeltek a **keresztény nevelés szempontjai**, ezen belül is nagy hangsúlyt kaptak a különböző **református oktatási intézményekkel**, az azokban folyó hagyományos és új formákat kereső nevelési-oktatási gyakorlatokkal való megismerkedés. A hallgatók közül többen korábban ilyen típusú iskolában folytatták középiskolai tanulmányaikat, ezért számukra nem volt idegen ez a szemlélet, de azok a hallgatók is nyitottnak bizonyultak, akik számára ismeretlen volt ez a világ. Ennek a szempontnak az érvényesítése a későbbiek során is kiemelt feladat lesz a szakmai munkában.

A harmadik fontos szempont pedig, hogy egyszerre kell szervesen kapcsolódni a meglévő **tradíciókhoz**, ugyanakkor meg kell felelni azoknak az elvárásoknak is, amelyek az oktatás-nevelés kérdését ma érintik, vagyis a műhely kínálatában meg kell jelennie a legfontosabb **innovációknak** is. A következő tanév második félévét ennek a jegyében szeretnénk megtervezni.

A műhely eddigi tevékenységét az is erősen meghatározta, hogy az első évben zömében elsőéves hallgatókkal dolgoztunk, akik – osztatlan képzésben véve részt – előreláthatólag hat évig maradnak a műhelyben, és remélhetőleg kutatásaik mennyisége és színvonala a felsőbb évfolyamokba érve emelkedni fog. A viszonylag kis létszámú csoport – összesen 6-7 fő – viszont eddig is nagyon lelkesen vett részt a munkában.

Az első félévben a műhelymunka a protestáns nevelési tradíció köré szerveződött: *Protestáns nevelés a folytonosság és a megújulás erőterében* címmel indítottunk kurzust. Ennek során a hallgatók foglalkoztak a református oktatás és nevelés sajátosságaival, történetével, a kollégiumi típusú iskola fogalmával, a protestáns önkormányzatiság, tehetséggondozás, az iskolai színjátszás stb. hagyományaival. Ezekről részben előadásokat hallgattak, részben a témával kapcsolatosan beszámolókat, prezentációkat tartottak. A munkában segítségemre volt kollégám, **Dr. Czeglédi Sándor**. A tréninghéten egy egész napot töltöttünk a **Debreceni Református Kollégium** több intézményében, és jártunk a Szabó Magda Múzeumban is.

A második félév programjának kialakítását a hallgatók kérései is befolyásolták, ezért választottam központi témául a művészeti nevelést és adtam *A művészeti nevelés iskolai megjelenése* címet a kurzusnak. Rendkívül gazdag program állt össze, amely azt is mutatja, hogy az oktatás-nevelés kérdései valóban erősen interdiszciplinárisak. A meghívottak névsora is ezt igazolja: előadást tartott többek közt **Urbán Gyula** nyugalmazott bábszínházi főrendező, **Dr. Békési Sándor** teológiai tanár és kollégáim közül **Pappné Dr. Forgács Edit** (zenei nevelés), **Székelly Zsófia** (pszichológia), **Dr. Pazonyi Judit** (drámapedagógia). Az iskolai keretben történő művészeti nevelés megismertetésének jegyében hívtuk el **Dr. Korompayné Dr. Sebestyén Nórát**, a Deák téri Evangélikus Gimnázium tanárát, aki a diákszínjátszásról beszélt saját tevékenysége és tapasztalatai alapján. Egyik hallgatónk a későbbiek során személyesen is részt vett egy ilyen foglalkozáson, és erről írta a műhelymunkáját. A hallgatók visszajelzései alapján azonban a legfontosabb tapasztalatokat most is az intézménylátogatások nyújtották: iskolalátogatásra került sor a tatai **Kenderke Református Alapfokú Művészeti Iskolában** és a **Pesthidegkúti Waldorf Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskolában**. Ebben a két intézményben a művészeti nevelés gyakorlati megvalósulását láthatták a hallgatók, és az is fontos szempont volt, hogy egy református és egy alternatív iskola adja ennek keretét.

A harmadik és negyedik félév tematikája egységet alkotott, hiszen olyan fontos, a pedagógiában egyre erőteljesebben megjelenő témát dolgoztunk fel, amellyel munkájuk során biztosan szembesülni fognak a hallgatók: *Hátrányok, nehézségek, speciális szükségletek és eltérő bánásmód az iskolai nevelésben-oktatásban*

I-II. A két félév során a hallgatóknak szakemberek segítségével nyílt lehetőségük a legkülönbözőbb olyan nehézségek, hátrányok megismerésére, amelyek ma az oktatásban megjelennek. A feldolgozás során fontos volt, hogy teljes képet kapjanak ezek kialakulásának okairól és kezelésük, megoldásuk lehetséges módjairól egyaránt. Meghívottaink között volt az első félévben **Topolánszky Zsindely Katalin** (Református EGYMI, Bethesda KIDSz vezető), **Dr. Schiffer Csilla** (gyógy-pedagógia), **Dr. Hegedűs Judit** (ifjúság- és gyermekvédelem) és **Dr. Kopp Erika**, aki több olyan kutatásban vesz részt, amelyek az erre irányuló református pedagógiai innovációt készítik elő. A második félévben kollégám, a TTK főigazgatója, **Dr. Bodonyi Edit** mutatta be a társadalmi sokszínűséggel kapcsolatos kihívásokat, és kiemelt témaként foglalkoztunk a hátrányos helyzetű gyerekek oktatásával-nevelésével kapcsolatosan készülő református stratégiával. Ennek keretében két szakember is vendégünk volt: **Dr. Szontagh Pál**, a Református Pedagógiai Intézet igazgatója és **Velkey Laura**, az MRE Missziói Iroda projektkoordinátora. A hallgatókra igen nagy hatást gyakoroltak iskolálatogatásaink, a műhelymunkával kapcsolatos visszajelzések szinte egységesen első helyre helyezik ezeket. Az első félévben egy hátrányos helyzetű fiatalok oktatásával foglalkozó egyházi intézmény, a **Szivárvány Baptista Általános Iskola, Gimnázium és Szakképző Iskola** elkötelezett, szakmailag nagyon fölkészült pedagógusait figyeltünk meg munkájuk közben, akik közül egyikkel, **Leiner Károllyal** – az iskolálatogatást előkészítendő – a műhelyben is találkoztunk. A második félévben egy kétnapos tanulmányi út keretében sikerült három intézménybe is eljutnunk: a **Hejőkeresztúri IV. Béla Általános Iskolába**, amely az ún. KIP-módszer bölcsője, és láttuk ennek a módszernek alkalmazását két tanórán is egy miskolci református iskolában, a **Szalay Sámuel Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában**. A tanulmányút legemlékezetesebb állomásának a **göncruszakai Talentum Református Tehetséggondozó Általános Iskola és Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola** bizonyult, az ott folyó munka, pedagógiai tevékenység egyedülálló, az egész iskola légköre, a tanárok felelősségvállalása és szemlélete nagyon inspiráló volt a hallgatók számára. A félévet – a hallgatók szervezésében – egy önkéntes szervezet képviselőjének meghívásával zártuk, így vált teljessé a téma bemutatása.

A hallgatók a műhelyben a különböző témákról beszámolókat, prezentációkat tartottak, írásbeli dolgozatokat készítettek. A tehetségnapokon három hallgató mutatta be munkáját, közülük egy másodéves hallgató, **Gyimóthy Anna** sikeresen szerepelt az OTDK-n: munkájával különdíjban részesült. A következő félévek egyik kiemelt feladata lesz a hallgatók ösztönzése és felkészítése az OTDK-ra, illetve kutatásokban való részvételre.

A beszámoló zárásaként szeretnék kitérni a szakkollégiumi munka és élet egy nagyon fontos eredményére: az elmúlt két év során a hallgatók között nagyon

• SIMONFI ZSUZSANNA •

szoros, egymást támogató kapcsolat alakult, ami emberileg is sokat jelent a számukra és számomra is, de minden bizonnyal a szakmai fejlődésükre is kihat. A továbbiakban is szeretném ezt a magam eszközeivel erősíteni.

Budapest, 2019. május 13.

BOZSONYI KÁROLY

BESZÁMOLÓ A BENDA KÁLMÁN SZAKKOLLÉGIUM
TÁRSADALOMTUDOMÁNYI MŰHELYÉNEK A
2017/18-AS ÉS A 2018/19-ES TANÉVEKBEN VÉGZETT
TEVÉKENYSÉGÉRŐL

A műhely tagjai az egyes félévekben:

2017/18 őszi

Volár Gergő
Róth Judit Virág
Taracközi Kinga
Gyarmati Anna
Rakk Laura
Eidenpenz Orsolya
Oszlay Zsófia
Hegyi Dániel
Somody Zoltán
Ungvári Mária
Samu Veronika
Forgács József Andor

2017/18 tavaszi:

Volár Gergő
Róth Judit Virág
Taracközi Kinga
Gyarmati Anna
Rakk Laura
Balázs Martin
Eidenpenz Orsolya
Oszlay Zsófia
Hegyi Dániel
Somody Zoltán
Ungvári Mária
Samu Veronika
Cseh Péter

2018/2019 őszi

Rakk Laura
Róth Judit Virág
Taracközi Kinga
Volár Gergő
Cseh Péter

2018/2019 tavaszi

Rakk Laura
Róth Judit Virág
Taracközi Kinga
Volár Gergő

OTDK-TEVÉKENYSÉG

A műhely minden tagja (Rakk Laura, Róth Judit, Taracközi Kinga, Volár Gergő) elkészítette TDK-dolgozatát a 2018/19-es tanév során, és indult is a kari TDK-n. Hárman (Rakk Laura, Taracközi Kinga, Volár Gergő) továbbjutottak a kari fordulóból az országos döntőbe, Volár Gergő dolgozatát a zsűri a Kommunikáció és Média szekcióból átirányította a Pedagógia és Pszichológia szekcióba, ahol Gergő és én is úgy láttam, hogy esélytelen lenne az indulása, így visszalépett az országos döntőtől. Rakk Laurát és Taracközi Kingát behívták az OTDK-döntőbe, ahol jól szerepeltek, de sajnos díjat nem kaptak. Rakk Laura az egyik bírálótól 43 pontot kapott dolgozatára, a másiktól sajnos csak 30-at, így nem volt reális esélye díjat szerezni. Meg kell említeni, hogy Ungvári Mária a szociológia szekcióban II. díjat szerzett, de ő már nem műhelytagunk, mert nem a KRE-n folytatja MA tanulmányait, ugyanakkor a TDK-dolgozatát még műhelytagunkként készítette el.

MŰHELYÓRÁK

A 2017/18-as tanév első szemeszterében a műhely keretében a *Hálózati társadalom* című tárgy lett meghirdetve a hallgatóknak. A félév során Manuel Castells *Hálózati társadalom* című művét dolgoztuk fel. A hallgatóknak egy-egy fejezetből kellett prezentációt készíteniük, majd a bemutatott prezentációk alapján megbeszéltük az adott fejezetet. A műhelytagok lelkiismeretesen jártak órákra, és jól felkészültek az előadásaikra.

A 2017/18-as tanév második szemeszterében a műhely keretében a *Bevezetés a hálózatelemzésbe* című tárgy lett meghirdetve a hallgatóknak. A kurzust Albert Fruzsina és Bozsonyi Károly közösen vezette. A kurzus résztvevői megismerkedtek a hálózati paradigma társadalomtudományi alkalmazásának történetével és a hálózatelemzés alapfogalmaival. A félév során mindenkinek kellett egy hálózati vázlatfüzetet (*scrap book*) vezetnie és egy prezentációt készíteni a témában. A műhelytagok rendszerben látogatták az órákat, és színvonalas prezentációkat készítettek.

A 2018/19-es tanév első szemeszterében a műhely keretében a *Hálózatelemzés* című tárgy lett meghirdetve a hallgatóknak. A tárgy keretében a hálózatelemzés technikai-matematikai alapfogalmainak elmélyítésén túl megismerkedtek a GEPHI nevű *open source* hálózatelemző szoftver alapvető funkcióival. A hallgatók részt

vettek az órákon, és lelkiismeretesen elkészítették a beadandó anyagaikat. Mind-egyik hallgató magas színvonalon teljesítette a kurzus követelményeit.

A 2018/19-es tanév második szemeszterében a műhely keretében az *Idegen nyelvű tudományos írásmű* című tárgy lett meghirdetve a hallgatóknak. A kurzus keretében a bölcsészet- és társadalomtudomány területén publikálásra szánt írásos műfajok kerültek feldolgozásra angol nyelven. A kurzus első részében a különböző műfajokat vettük át, különös tekintettel a tudományos cikkekre, tanulmányokra, illetve az *academic posterekre*, a kurzus második felében pedig a kutatási folyamat lépéseit, illetve ennek angol nyelvű terminológiáját dolgoztuk fel. A hallgatók több írásos művet készítettek el, illetve miniprezentációt is tartottak, és a kurzust egy *academic poster* összeállításával és prezentációjával zárták. A *poster* témája a TDK-dolgozatuk volt, ennek legfontosabb elemeit kellett *poster* formájában megtervezni, elkészíteni és prezentálni angol nyelven.

Amellett, hogy a hangsúly az írásos készségek fejlesztésén volt, a félév során sokat dolgoztunk a hallgatók egyéb nyelvi készségeinek, így a szókincsnek vagy a szóbeli kifejezésnek a fejlesztésén is, mind általános, mind pedig tudományos kontextusban is. Mivel az is kiderült, hogy a hallgatóknak nem volt angol nyelvű önéletrajzuk, ezért ezeket is elkészítették. A tudományos karrier építésének néhány hazai és nemzetközi vonatkozású eleme szintén feldolgozásra került.

ÉRTELMISÉ GKÉPZŐ ÓRÁK

A 2017/18-as tanév első szemeszterében a hallgatók értelmiségképző kurzuson vettek részt, és lelkiismeretesen teljes erőbedobással teljesítették a követelményeket.

Közélet és etikai kérdések című kurzuson részt vett: Rakk Laura, Samu Veronika, Hegyi Dániel, Oszlay Zsófia, Ungvári Mária.

Egészségtudatosság című kurzuson részt vett: Eidenpenz Orsolya.

Gazdálkodási és management ismeretek kurzuson részt vett: Forgács József Andor, Taracközi Kinga, Róth Judit Virág, Volár Gergő, Gyarmati Anna, Somody Zoltán.

A 2017/18 es tanév második szemeszterében a hallgatók értelmiségképző kurzuson vettek részt, az előírt követelményeket minden hallgató teljesítette.

Közélet és etikai kérdések című kurzuson részt vett: Taracközi Kinga, Cseh Péter.

Egészségtudatosság című kurzuson részt vett: Forgács József Andor, Oszlay Zsófia, Róth Judit Virág, Samu Veronika, Somody Zoltán, Ungvári Mária, Volár Gergő, Balázs Martin.

Családi és közösségi életre nevelés kurzuson részt vett: Eidenpenz Orsolya.

Gazdálkodási és management ismeretek kurzuson részt vett: Rakk Laura, Hegyi Dániel.

A 2018/19 es tanév első szemeszterében a hallgatók értelmiségképző kurzuson vettek részt, és azt legjobb tudásuk szerint teljesítették.

Közélet és etikai kérdések című kurzuson részt vett: Róth Judit.

Egészségtudatosság című kurzuson részt vett: Rakk Laura.

Családi és közösségi életre nevelés kurzuson részt vett: Volár Gergő, Taracközi Kinga.

Gazdálkodási és management ismeretek kurzuson részt vett: Cseh Péter.

A 2018/19 es tanév második szemeszterében a hallgatók értelmiségképző kurzuson vettek részt, és lelkiismeretesen teljesítettek.

Taracközi Kinga az *Egészségtudatosság* című kurzust, Volár Gergő a *Közélet és etikai kérdések* című kurzust, míg Rakk Laura és Róth Judit Virág a *Családi és közösségi életre nevelés* című kurzust teljesítette ebben a félévben.

KÖZÖSSÉGI ÉLET

A műhely tagjai mindkét tanévben közös karácsonyi összejövetelt tartottak, ahol a hallgatók és a műhelyvezető az előzetes sorsolás után számukra kisorsolt műhelytagot ajándékozták meg.

Budapest, 2019. május 14.

BESZÁMOLÓ A BENDA KÁLMÁN SZAKKOLLÉGIUM
TÖRTÉNETTUDOMÁNYI MŰHELYÉNEK MUNKÁJÁRÓL

A szakkollégium Történettudományi Műhelye őrizni kívánja Benda Kálmán (1913–1994) történész akadémikus, egyetemünk alapító rektorának historikus örökségét és annak szellemiségét. A hallgatók képzésünk során lehetőséget kapnak arra, hogy folyamatokat lássanak át a magyar és az egyetemes történelemben. Eközben máig nyúlóan betekintést nyernek az egyes történelmi korszakokról zajló vitákba. Ezzel párhuzamosan megismerik a nemzettudat és a történelmi tudat közötti kapcsolatokat, valamint a magyar protestáns történetírás álláspontjait a magyar történelmi sorsfordulókat illetően. A Történettudományi Műhely munkáját erős közép- és nyugat-európai kitekintéssel végzi, s a magyar történelem változásai nemzetközi összefüggéseinek nagy figyelmet szentel. Elsődleges cél, hogy a hallgatók, miközben megismerkednek a forráskritikával, az egyes koroknak a történelemről vallott gondolkozását is átlássák, azok társadalmi és kultúrtörténeti összefüggéseivel. Célunk, hogy széles látókörű történelemtanárokká vagy egyes szakkérdések alapos kutatóivá váljanak, s ehhez több nyelvet ismerjenek.

A Történettudományi Műhely tagjai több évfolyam hallgatói, így számukra olyan programot kell alkotni, amely a történelem egészét tekinti át, amely egyrészt kötődik a hallgatók egyetemi programjaihoz, másrészt előkészíti őket azok befogadására. Nem csupán arról van szó, hogy tényeket ismerjenek, hanem sokkal inkább a történetírás módszertanát: a forráskritikát és az elmúlt évtizedekben megerősödött interdiszciplináris megközelítés sajátosságait. A kurzusokon bemutatásra kerülnek a különböző magyar és nemzetközi történeti iskolák és azok politika- és kultúrtörténeti háttere. S ezzel a hallgatók tulajdonképp olvasószemüveget kapnak az egyes történeti munkák olvasásához, valamint a velünk élő konnotatív emlékezet értelmezéséhez.

A Történettudományi Műhely működésének meghatározó gondolata, hogy a magyar történelem folyamatainak értelmezése csak az európai történelem, s a 20. századtól csak a világtörténelem kellő ismerete révén lehetséges. A társada-

lom, a gazdaság és sok esetben a kultúra struktúrái nem ismernek országhatárokat. A magyarság múltja, jelene és jövője egy olyan nagy, egyre táguló tér összehatásainak rendszerében zajlik, amelyben a strukturális összetevők sajátosan keverednek a tér és az idő rendszerében, többnyire sajátos megkésetttségben és az ebből való kitörés útjainak keresésében. S az egész rendszeren átsugároznak egyetemes valós vagy vélt igazságok; a pszichológiai személyiség örök, de megmegújuló hozzáidomulása az adott közösség és környezet valós viszonyaihoz; a keresztyénség történelemformáló ereje, s annak megkérdőjelezéseiből következő bizonytalanságok; a protestantizmus szerepe a modern gazdasági, politikai és társadalmi struktúrák megteremtésében; a nemzeti történelmek egymásra tállálásai és szembefordulásai a 19-20. században; a történelmi és társadalmi megismerés módszertanának bővülései majd elbizonytalanodásai; az ipari forradalmak mindent átalakítani tudó, s a jelent minden eddiginél jobban meghatározó, építő és romboló ereje; a világ földrajzi-gazdasági-politikai kitágulásainak neki-lendülései mint a mai globális struktúra előkészítésének eszközei.

A Történettudományi Műhelynek gyakran vendégei egy-egy témakör jól ismert kutatói – többnyire a Károli Gáspár Református Egyetem oktatói –, akik azt mondják el a hallgatóknak, hogy kutatási eredményeiket miként érték el: a kutatás örömeit és fájdalmaival, a történelmi megismerés lehetőségeit és határait. Ezzel nem csupán tanítanak, hanem a hallgatóknak felmutatják a kutatói életutat s egy-egy témakör vagy korszak széles körű megismerésének küzdelmeit. A hallgatók ezáltal megértik, milyen emberi és szakmai küzdelmek kellenek ahhoz, hogy valaki egy-egy korszak megkérdőjelezhetetlen hiteles kutatója, ismerője és egyetemi előadója lehessen.

A hallgatók mindegyike, aki arra megérett volt, gondolatokban gazdag TDK-dolgozatot írt. Ezek többüknél biztató kezdetek voltak, első szárnypróbálgatások. A munkák tanulságokkal jártak, mind nekik, mind a fiatalabbaknak. A Történettudományi Műhely igyekszik arra, hogy ugyanannak a témakörnek az értelmezésébe és kutatásába minden tagját bevonja, s ezáltal kollektív konklúziót tudjon kialakítani. A feladatkiadásoknál figyelembe vesszük a sajátos ismereteket, nyelvtudást és a műhelytagok személyes háttérét is. Ezáltal lehetőség nyílik arra is, hogy a műhely gondolatvilágának értelmezése a tanterem falain túl is folytatódjon.

A Történettudományi Műhely tematikája igazodik a felsős hallgatók történelmi érdeklődéséhez. Az elmúlt esztendőben az első világháború tanulságait, a Trianon-kérdést, valamint a második világhégés okait vizsgáltuk, s ebben a magyar részvételt és sodródást, magyar történészek bevonásával. Ebben külön szerepet kapott a már klasszikus amerikai-magyar történész, John Lukács (1924–2018) munkássága. A 2019/20-as tanévben a második világháború tanulságai és

a hidegháború kialakulása lesz az a témakör, amelynek értelmezéseit át fogjuk tekinteni.

A Történettudományi Műhely az elmúlt félévben 7 taggal működött. Úgy tűnik, mindenki marad. Az új felvételizők közül szívesen látunk új tagokat.

Budapest, 2019. május 14.